

МЕЖДИНЕН ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
МЕЖДИНЕН ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
МЕЖДИНЕН ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
МЕЖДИНЕН ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ ИНДИВИДУАЛЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ	
1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	6
3. ПРИХОДИ	32
4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА	33
5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ	35
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	36
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	36
8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	37
9. ОБЕЗПЕНКА НА ТЕКУЩИ АКТИВИ	38
10. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ	38
11. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ	38
12. КОМПОНЕНТИ НА ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД - РЕЦИКЛИРАНЕ НА ДОХОДИ	39
14. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	41
15. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ	41
16. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА	42
17. ИНВЕСТИЦИИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА	44
18. ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	45
19. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ	46
20. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	46
21. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	47
22. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ	51
23. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ	52
24. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	54
25. СОБСТВЕН КАПИТАЛ	55
26. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ	58
27. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ФИНАНСОВ ЛИЗИНГ	59
28. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	59
29. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ	59
30. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	60
31. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	61
32. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ	62
33. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ	62
34. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	63
35. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ	63
36. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	66
37. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	75
38. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД	78

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

Софарма АД е търговско дружество, регистрирано в България и със седалище и адрес на управление гр. София, ул. “Илиенско шосе” 16.

Съдебната регистрация на дружеството е от 15.11.1991 г., решение № 1/1991 г. на Софийски градски съд.

1.1. Собственост и управление

Софарма АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа.

Към 30.09.2013 г. разпределението на акционерния капитал на дружеството е както следва:

	%
Донев Инвестмънтс Холдинг АД	25.60
Телекомплект Инвест АД	20.42
Ромфарм Компани ООД	13.53
Универсален пенсионен фонд Доверие АД	6.75
Софарма АД (обратно изкупени акции)	3.97
Други юридически лица	26.08
Физически лица	3.65

Софарма АД има едностепенна система на управление със Съвет на директорите от петима членове както следва:

Д.и.н Огнян Донев	Председател
Весела Стоева	Член
Огнян Палавеев	Член
Александър Чаушев	Член
Андрей Брешков	Член

Дружеството се представлява и управлява от изпълнителния директор д.и.н. Огнян Донев.

Към 30 септември 2013 г. средно-списъчният състав на персонала в дружеството е 1,833 работници и служители (2012 г.: 1,859).

1.2. Предмет на дейност

Предметът на дейност на дружеството включва следните видове операции и сделки:

- производство и търговия на лекарствени субстанции и лекарствени форми;
- научно-изследователска и инженерно-внедрителска дейност в областта на лекарствените средства.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1. База за изготвяне на индивидуалния финансов отчет

Индивидуалният финансов отчет на Софарма АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2013 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз.

За текущата финансова година дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност.

Приети за периоди, започващи поне на 1 януари 2013 година

- *МСС 12 (променен) Данъци върху дохода (в сила за годишни периоди от 01.01.2013 г. – приет от ЕК).* Промяната е свързана с изричното пояснение, че оценката на отсрочените данъци (актив или пасив), свързани с определен актив, следва да се направи през призмата на намеренията на съответното предприятие как ще възстановява инвестираните средства в балансовата стойност на този актив – чрез продажба или през продължаваща употреба. Конкретни правила са дадени в случаите на нетекущи активи, преоценени по реда на МСС 16, но най-вече за инвестиционните имоти, оценявани по справедлива стойност по МСС 40, вкл. придобити по реда на бизнес-комбинации – т.е. приема се презумпцията, че те ще се възстановяват през продажба за целите на определяне на отсрочените данъци;

- *МСС 19 (променен) Доходи на наети лица (в сила за годишни периоди от 1.01.2013 г. – приет от ЕК).* Промените са свързани с плановете с дефинирани доходи и доходите при напускане. Фундаменталната промяна е отпадането на метода на „коридора” и въвеждането на правилото за признаване на всички последващи оценки (до сега наричани – актюерски печалби или загуби) на задълженията по дефинирани доходи и на плановете от активи в момента на възникването им, през компонент на „друг всеобхватен доход”, както и ускореното признаване на разходите за минал стаж;

- *МСС 27 (изменен 2011 г.) Индивидуални финансови отчети (в сила за годишни периоди от 01.01.2013 г. – приет от ЕК – за задължително прилагане, най-късно, за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2014 г.).* Стандартът е преиздаден с променено наименование, като частта от него, която засягаше консолидирани финансови отчети е изцяло обособена в нов стандарт – МСФО 10 Консолидирани финансови отчети. По този начин в стандарта са останали включени само правилата за отчитане на инвестиции в дъщерни, асоциирани и съвместни предприятия на ниво индивидуални отчети;

- *МСС 28 (изменен 2011 г.) Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – (в сила за годишни периоди от 01.01.2013 г. – приет от ЕК - за задължително прилагане, най-късно, за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2014 г.).* Стандартът е с променено наименование и включва правила за отчитане по метода на собствения капитал както на инвестициите в

асоциираните, така и в съвместните предприятия, които досега са били под обхвата на МСС 31 Съвместни предприятия в съответствие на новите МСФО 11 и МСФО 12. МСС 31 спира да бъде приложим от 01.01.2013 г.;

- *МСФО 9 Финансови инструменти: Класификация и оценяване (в сила за годишни периоди от 01.01.2015 г. – не е приет от ЕК).* Този стандарт замества части от МСС39, като установява принципи, правила и критерии за класификация, оценка и отписване на финансовите активи и пасиви, вкл. хибридните договори. Той въвежда изискване класификацията на финансовите активи да бъде правена на база бизнес модела на предприятието за тяхното управление и на характеристиките на договорените парични потоци на съответните активи. Въвеждат две основни категории оценки – по амортизируема и по справедлива стойност. Новите правила ще доведат до евентуални промени основно в отчитането на финансови активи като дългови инструменти и на финансови пасиви приети за отчитане по справедлива стойност през текущите печалби и загуби (за кредитния риск);

- *МСФО 10 Консолидирани финансови отчети (в сила за годишни периоди от 1.01.2013 г. – приет от ЕК - за задължително прилагане, най-късно, за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2014 г.).* Преходни разпоредби (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2013 г. – не са приети от ЕК) – относно прилагането на стандарта за първи път. Този стандарт заменя в значителната му част МСС 27 (Консолидирани и индивидуални финансови отчети) и ПКР Разяснение 12 (Консолидация – предприятия със специално предназначение). Основната му цел е да се установят принципите и начина на изготвяне и представяне на финансови отчети когато едно предприятие контролира едно или повече други предприятия. Той дава ново определение на понятието „контрол“, съдържащо три компонента, определя контролът като единствена база за консолидация и дава по-подробни правила за оценяване на наличието на отношения чрез контрол. Стандартът установява и основните задължителни правила по изготвянето на консолидирани финансови отчети;

- *МСФО 11 Съвместни споразумения (в сила за годишни периоди от 1.01.2013 г. – приет от ЕК - за задължително прилагане, най-късно, за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2014 г.)* Преходни разпоредби (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2013 г. – не са приети от ЕК) – относно прилагането на стандарта за първи път. Този стандарт заменя МСС 31 Дялове в съвместни предприятия), вкл. и ПКР 13 Съвместно контролирани предприятия – непарични вноски от контролиращите съдружници. Той въвежда само два типа съвместни споразумения – съвместни дейности и съвместни дружества, като установеният критерий за класификация не е правната форма, а видът на правата и задълженията на всяка страна в конкретното споразумение, т.е. дали са права върху активите и пасивите, респ. разходите и приходите от съвместното споразумение /съвместна дейност/, или са права върху нетните активи от съвместното споразумение /съвместно дружество/. Стандартът премахва опцията за прилагане на метода на пропорционална консолидация и налага ползването на метода на собствения капитал при консолидация на съвместно контролирани дружества;

- *МСФО 12 Оповестяване на участия в други предприятия (в сила за годишни периоди от 1.01.2013 г. – приет от ЕК - за задължително прилагане, най-късно, за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2014 г.).* Преходни разпоредби (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2013 г. – не са приети от ЕК) – относно прилагането на стандарта за първи път.

Този стандарт въвежда изисквания за оповестяване и към информацията в оповестяванията във финансовите отчети относно всички видове участия на отчитащото се предприятие в други дружества и предприятия, вкл. и ефектите и рисковете от тези участия;

- *МСФО 13 Измерване на справедлива стойност (в сила за годишни периоди от 1.01.2013 г. – приет от ЕК).* Този стандарт се явява единен източник с методологически насоки, съдържащ прецизирано определение на понятието „справедлива стойност”, правила и методика за нейното измерване, както и по-широки изисквания за оповестяване относно справедливата стойност и нейното измерване за целите на всички МСФО. Той покрива както финансовите инструменти, така и нефинансовите активи и пасиви, за които МСФО изискват или разрешават прилагането на справедлива стойност; и

- *Подобрения в МСФО (м.май 2012 г.) - подобрения в МСС 1, 16, 32, 34, МСФО 1, (в сила за годишни периоди от 01.01.2013 г. – не са приети от ЕК).* Тези подобрения внасят частични промени в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в правилата на приложение и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятия. Основно промените са насочени към следните обекти или операции – разходи по заеми за отговарящи на условията активи, за които датата на започване на капитализация е преди датата на преминаване по МСФО (МСФО 1), разяснения по изискванията за представяне на сравнителна информация (МСС 1), разяснения по класификацията на обслужващо оборудване (МСС 16), отчитането на данъчния ефект от разпределения към притежателите на инструменти на собствения капитал е според изискванията на МСС 12 (МСС 32), междинно отчитане на сегментна информация на общите активи за постигане на последователност с МСФО 8 (МСС 34).

Допълнително, за посочените по-долу нови стандарти, променени стандарти и приети тълкувания, които са издадени, но все още не са в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2013 г., ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален ефект за промени в счетоводната политика, класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети на дружеството, а именно:

- *МСС 32 (променен) Финансови инструменти: Представяне (в сила за годишни периоди от 01.01.2014 г. – приет от ЕК) – относно нетиране (компенсиране) на финансови активи и финансови пасиви.* Тези промени са свързани с уточнение относно приложението на правилата за нетиране на финансови инструменти. Основно те са в четири насоки: а) изясняване на значението на разбирането за „текущо законосъобразно приложимо право за нетиране”; б) приложението за едновременна реализация и споразумение за уреждане; в) нетиране на суми предоставени като гаранция; г) мярката за прилагането на изискванията за нетиране;

- *МСФО 1 (променен) Прилагане за първи път на МСФО – относно заеми предоставени от държавата – (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1.01.2013 г. – приет от ЕК).* Тази промяна е свързана отразяване на промени в МСС 20 Счетоводно отчитане на безвъзмездни средства, предоставени от държавата и оповестяване на държавна помощ относно първоначалното признаване по справедлива стойност на заеми предоставени от държавата с под пазарни лихвени нива;

- *МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания – относно нетиране (компенсиране) на финансови активи и пасиви (в сила за годишни периоди от 01.01.2013 г. – приет от ЕК).* Тези промени са свързани с разширяването на оповестяванията за всички финансови

инструменти, които ще се нетират (компенсират) в съответствие с МСС 32 (пара. 42), както и според допълнителни споразумения за нетиране, които са извън обхвата на МСС 32;

- *МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания – относно облекчението за преизчислението на сравнителни периоди и свързаните с тях оповестявания при прилагането на МСФО 9 (в сила за годишни периоди от 01.01.2015 г. – не е приет от ЕК);*
- *КРМСФО 20 Разходи за откривка в производствена фаза на открита мина – (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1.01.2013 г. – прието от ЕК).* Това тълкуване дава разяснение относно разграничението на счетоводното третиране на разходи за отстраняване на инертна маса с цел производство и разходи с цел за подобряване на достъпа до други количества минна маса за производство в бъдещи периоди.

Индивидуалният финансов отчет на дружеството е изготвен на база историческата цена с изключение на имотите, машините и оборудването, инвестиционните имоти и финансовите инструменти на разположение и за продажба, които са оценени на база преоценена респ. справедлива стойност.

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в индивидуалния финансов отчет и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условия на финансова криза несигурностите са по-значителни). Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност на, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в Приложение № 2.27.

2.2. Консолидиран финансов отчет на дружеството

Дружеството е започнало процеса на изготвяне на своя консолидиран финансов отчет за трето тримесечие на 2013 г., в който отчет ще е включен и настоящият индивидуален финансов отчет. Съгласно планираните дати ръководството очаква консолидираният финансов отчет да бъде издаден не по-късно от 29.11.2013 г., след която дата отчетът ще бъде публично на разположение на трети лица.

2.3. Сравнителни данни

Дружеството представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.4. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционална и отчетна валута на представяне на финансовия отчет на дружеството е българският лев. От 1.07.1997 г. левът е фиксиран в съответствие със Закона за БНБ към германската марка в съотношение BGN 1 : DEM 1, а с въвеждането на еврото като официална валута на Европейския съюз - с еврото в съотношение BGN 1.95583 : EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 30 септември / 31 декември те се оценяват в български лева, като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на търговски сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в момента на възникването им, като се третираат като “други доходи/(загуби) от дейността” (в печалбата или загубата за годината) и се представят нетно.

2.5. Приходи

Приходите в дружеството се признават на база принципа за начисляване и до степента, до която и по начина, по който стопанските изгоди се придобиват от дружеството и респ. стопанските рискове се носят, както и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При продажбите на продукция, стоки и материали приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността на стоките преминават у купувача.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на отчета за финансовото състояние, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените продукция, стоки и услуги, нетно от косвени данъци (акциз и данък добавена стойност) и предоставени отстъпки иrabати.

Нетните разлики от промяна на валутни курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се представят нетно към “други доходи/(загуби) от дейността”.

Приходите от преценка на инвестиционни имоти до справедлива стойност се представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на ред “други доходи/(загуби) от дейността”. В същата статия от отчета се отчитат и реализираните приходи от предоставени инвестиционни имоти на оперативен лизинг.

При продажби на изплащане, приходът се признава на датата на продажбата без инкорпорираните лихви.

Финансовите приходи се представят отделно на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) и се състоят от: приходи от лихви по предоставени заеми и срочни депозити, приходи/печалби от сделки с инвестиции в ценни книжа на разположение и за продажба и/или от инвестиции в дъщерни и асоциирани дружества, в т.ч. дивиденди, нетна печалба от курсови разлики от преоценка на заеми в чуждестранна валута.

2.6. Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост, и до степента, до която това не би довело за признаване на активи/пасиви, които не отговарят на определенията за такива съгласно МСФО.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Загубите, възникнали в резултат на преоценка на инвестиционни имоти до справедлива стойност се представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на ред “други доходи/(загуби) от дейността”.

Финансовите разходи се представят отделно в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) и се състоят от: разходи за лихви по получени заеми, банкови такси по заеми и гаранции, нетна загуба от курсови разлики по заеми в чуждестранна валута, разходи/загуби от сделки с инвестиции в ценни книжа на разположение и за продажба и/или от инвестиции в дъщерни и асоциирани дружества.

2.7. Имоти, машини и оборудване

Имотите машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени по преоценена стойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално придобиване

При първоначално придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци, разходи за капитализирани лихви за квалифицирани активи и др.

При придобиване на имоти, машини и оборудване при условията на разсрочено плащане, покупната цена е еквивалентна на сегашната стойност на задължението, дискантирано на база на лихвеното равнище по привлечените от дружеството кредитни ресурси с аналогичен матуритет и предназначение.

Дружеството е определило стойностен праг от 500 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на преоценената стойност по МСС 16 – преоценена стойност, намалена с последващо начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Преоценка на имотите, машините и оборудването е прието да се извършва от лицензирани оценители обичайно на период от 5 години. Когато тяхната справедлива стойност се променя съществено на по-кратки интервали от време, преоценката може да се извършва по-често.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчния му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Земята не се амортизира. Полезният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Срокът на годност по групи активи е както следва:

- сгради – 20-70 г.
- пътни съоръжения – 20 г.
- машини и оборудване – 7-15 г.
- съоръжения – 7-10 г.
- компютри – 2-5 г.
- транспортни средства – 7-17 г.
- стопански инвентар – 6-7 г.

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните материални активи се преглеждат в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и оборудването е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия

и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако за дадения актив не е формиран преоценъчен резерв. Тогава обезценката е за сметка на този резерв и се представя в отчета за всеобхватния доход (към статиите на другите компоненти на всеобхватния доход), освен ако тя не надхвърля неговия размер (на резерва), и надвишението се включва като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Частта от компонента “преоценъчен резерв”, отнасяща се за продадения актив, се прехвърля директно към компонента “неразпределена печалба” в отчета за промените в собствения капитал.

2.8. Биологични активи

Биологичните активи се оценяват по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба. Те включват трайни насаждения.

Справедливата стойност на биологичните активи се определя въз основа на тяхното настоящо местонахождение и състояние на база цена, котирана на активен пазар. Печалбата или загубата, възникнала при първоначалното признаване на биологичен актив по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба и от промени в справедливата му стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба, се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в периода, в който са възникнали и се представят към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно”. Когато справедливата стойност на определен биологичен актив не може да бъде надеждно оценена, той се оценява по неговата себестойност, намалена с натрупаната амортизация или загуби от обезценка. Впоследствие, когато вече стане възможно справедливата стойност на този биологичен актив да може надеждно да бъде оценявана, дружеството променя подхода си и започва да оценява актива по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба.

2.9. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот 5 - 10 години.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или

загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.10. Инвестиционни имоти

Инвестиционни имоти са тези имоти, които дългосрочно се държат от дружеството за доходи от наеми и/или заради вътрешното увеличение на тяхната стойност. Те са представени в отчета за финансовото състояние по тяхната справедлива стойност. Печалбите или загубите от промените в справедливата стойност на инвестиционните имоти се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статия “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” за периода, през който са възникнали. Реализираните приходи от инвестиционни имоти се представят в същата статия от отчета.

Инвестиционните имоти се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “инвестиционните имоти” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Трансфери от и към групата “инвестиционни имоти” се прави, когато има промяна във функционалното предназначение и цели на даден имот. В случай на прехвърляне от “инвестиционни имоти” към “имоти за използване в собствената дейност” активът се завежда в новата си група по намерена историческа цена, която представлява справедливата му стойност към датата на прехвърлянето. Обратно, когато от “имоти за използване в собствената дейност” има прехвърляне към “инвестиционни имоти”, активът се оценява по справедливата му стойност към датата на прехвърлянето, като разликата до балансовата му стойност се представя като компонент на отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и се представя към “преоценъчен резерв – имоти, машини и оборудване” в отчета за промените в собствения капитал.

2.11. Инвестиции в дъщерни дружества

Дългосрочните инвестиции, представляващи акции в дъщерни дружества, са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), която представлява справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, вкл. преките разходи по придобиване на инвестицията, намалена с натрупаната обезценка.

Притежаваните от дружеството инвестиции в дъщерни дружества подлежат на преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) (Приложение № 2.27).

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни дружества се прилага “датата на сключване” на сделката.

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от съответния конкретен тип инвестиции. Печалбата/(загубата) от продажбата им

се представя съответно към “финансови приходи” или “финансови разходи” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.12. Инвестиции на разположение и за продажба

Инвестициите (финансовите активи) на разположение за продажба са недеривативни финансови активи, представляващи акции и дялове от капитала на други дружества (малцинствено участие).

Първоначално оценяване

Първоначално инвестициите (финансови активи) на разположение и за продажба се признават по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията –(финансовия актив) (Приложение № 2.23).

Последващо оценяване

Притежаваните от дружеството инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажба, представляващи:

а) акции в чуждестранни публични дружества, които се търгуват на борсов пазар, определен като активен, се оценяват последващо по справедлива стойност, определяна обичайно на база на “средни цени” на реализирани сделки за последния месец на годината – директни борсови цени – ниво 1;

б) акции в български публични дружества, които се търгуват на българския борсов пазар, който на настоящия етап не може да се определи като активен, поради изключително лимитирания обем сделки и представителност, както и икономическата ситуация в страната, последващо са оценявани по справедлива стойност, както следва:

- за малцинствени инвестиции в границите от 0.01% до 10 % участие в капитала на съответното дружество - чрез прилагане на коригирани борсови цени – ниво 2, изчислени по метода на пазарните аналози, доколкото държаните от дружеството пакети са малки по обем и е възможно да бъдат реализирани на борсовия пазар;
- за малцинствени инвестиции в границите от 10.01% до 19.99 % участие в капитала на съответното дружество - чрез прилагане на комбиниран подход, включващ оценъчни методи от ниво 2 - метод на пазарните аналози и ниво – 3 метод на дисконтираните парични потоци. Приоритетна тежест се дава на резултатите от оценките при ниво 3, доколкото тези пакети се държат от дружеството със стратегически дългосрочни бизнес цели от дружеството; и

в) акции в други затворени дружества (малцинствено участие), които не се търгуват на борсов пазар и за тях няма котировки на пазарни цени, а предположенията за прилагането на алтернативни оценъчни методи са свързани с високи несигурности, за да се постигне достатъчно надеждно определяне на справедливата им стойност, се оценяват и представят по себестойност (Приложение № 2.23).

Последващото оценяване до справедлива стойност се извършва с професионалното съдействие на независим лецизиран оценител.

Ефектите от последващата преоценка на ценните книжа до тяхната справедлива стойност се представят в отделен компонент на отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) при освобождаване (продажба) от съответната инвестиция като се посочват към статията “финансови приходи” или ”финансови разходи”.

Приходите от дивиденди, свързани с дългосрочните инвестиции (финансови активи), представляващи акции в други дружества (малцинствено участие) се признават като текущи приходи и представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статията „финансови приходи”.

При отписването на акции поради продажба се използва методът на средно-претеглена цена, определена към края на месеца, в който се извършва отписването.

Всички покупки и продажби на инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажба се признават на “датата на търгуване” на сделката, т.е. датата, на която дружеството се ангажира да закупи или продаде актива.

Притежаваните инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажба се преглеждат към всяка дата на всеки отчетен период и при установяване на условия за перманентна обезценка, същата се отразява в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статия “финансови разходи”.

При установяване на условия за обезценка, същата се определя като разлика между балансовата стойност и възстановимата стойност на инвестицията и се отразява в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако през предходни периоди има формиран положителен резерв за тези инвестиции – тогава първо обезценката се покрива за сметка на този резерв и се представя нетно в отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход).

2.13. Материални запаси

Материалните запаси са оценени по по-ниската от: цена на придобиване (себестойност) и нетната им реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва:

- суровини и материали в готов вид и стоки – всички доставни разходи, които включват покупната цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите и стоките в готов за тяхното използване/продажба вид;

- готова продукция и незавършено производство – преките разходи на материали и труд и приспадащата се част от производствените непреки разходи при нормално натоварен капацитет на производствените мощности, с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси.

Включването на постоянните общопроизводствени разходи в себестойността на произвежданата продукция и полуфабрикати се извършва на базата на нормален капацитет. Избраната от дружеството база за разпределението им по продукти е пряк труд, формиран въз основа на трудови норми.

При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на средно-претеглената цена (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

2.14. Търговски и други вземания

Търговските вземания се представят и отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригинално издадената фактура (себестойност), намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, вземанията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (Приложение № 2.23).

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или част от нея съществува висока несигурност. Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят. Обезценката на вземанията се начислява чрез съответна кореспондентна корективна сметка за всеки вид вземане към статията “други разходи” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.15. Лихвоносни заеми и други предоставени финансови ресурси

Всички заеми и други предоставени финансови ресурси се отчитат първоначално по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на предоставеното по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и предоставени ресурси. След първоначалното признаване, лихвоносните заеми и други предоставени ресурси, последващо са оценени по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други суми, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи (лихви) или разходи през периода на амортизация или когато вземанията се погасят, отпишат или редуцират.

Лихвоносните заеми и други предоставени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството има безусловно право да събере вземането си в срок над 12 месеца от края на отчетния период (Приложение № 2.23).

2.16. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти включват касовите наличности, разплащателните сметки и краткосрочните депозити в банки, чийто оригинален матуритет е до 3 месеца (Приложение № 2.23).

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);

- лихвите по получени инвестиционни кредити се включват като плащания за финансова дейност, а лихвите, свързани с оборотни кредити, обслужващи текущата дейност, се включват в оперативна дейност;
- краткосрочно (до 3 месеца) блокираните парични средства са третираны като парични средства и еквиваленти;
- при наличие на банкови депозити с оригинален матуритет до три месеца същите са третираны като парични средства и еквиваленти, а получените лихви по тях - се включват в състава на паричните потоци от инвестиционна дейност.
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи от чуждестранни доставчици се посочва на ред “платени данъци”, а при доставка на дълготрайни активи от страната се посочва на ред “плащания към доставчици” към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец).

2.17. Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (Приложение № 2.23).

2.18. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

Всички заеми и други привлечени финансови ресурси се отчитат първоначално по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното признаване, лихвоносните заеми и други привлечени ресурси, са последващо оценени по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови разходи (лихви) или приходи през периода на амортизация или когато задълженията се отпишат или редуцират (Приложение № 2.23).

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

2.19. Капитализиране на разходи по заеми

Разходите по заеми, които пряко се отнасят към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията /квалифициран/ актив, се капитализират като част от стойността на този актив. Отговарящ на условията /квалифициран/ актив е актив, който непременно

изисква поне 12-месечен период от време, за да стане готов за предвижданата му употреба или продажба.

Размерът на разходите по заеми, които могат да се капитализират в стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив, се определя чрез коефициент /норма/ на капитализация. Коефициентът на капитализация е среднопретеглената величина на разходите по заеми, отнесени към заемите на дружеството, които са непогасени през периода, с изключение на заемите, извършени специално с цел придобиване на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив.

Капитализирането на разходите по заеми като част от стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив започва, когато са изпълнени следните условия: извършват се разходите за актива, извършват се разходите по заеми и в ход са дейности, които са необходими за подготвяне на актива за предвижданата му употреба или продажба.

Разходите по заеми се намаляват и с всякакъв инвестиционен доход от временното инвестиране на средствата от тези заеми.

2.20. Лизинг

Финансов лизинг

Лизингополучател

Финансовият лизинг, при който се трансферира към дружеството съществената част от всички рискове и стопански ползи, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се капитализира в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя като се представя като имоти, машини и оборудване под лизинг по цена на незабавна продажба или ако е по-ниска - по сегашната стойност на минималните лизингови плащания. Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихвата) и припадащата се част от лизинговото задължение (главница), така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение. Лихвените разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови разходи (лихва) на база ефективен лихвен процент.

Придобитите под финансов лизинг активи се амортизират на база полезния живот на актива и в рамките на лизинговия срок.

Лизингодател

Финансовият лизинг, при който се трансферира извън дружеството съществената част от всички рискове и стопански изгоди, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се изписва от състава на стоките на лизингодателя и се представя в отчета за финансовото състояние като вземане със стойност, равна на нетната инвестиция от лизинга. Нетната инвестиция в лизинговия договор представлява разликата между сбора от минималните лизингови плащания по договора за финансов лизинг и негарантираната остатъчна стойност, начислена за лизингодателя, и незаработения финансов доход. Разликата между балансовата стойност на отдадения под финансов лизинг актив и незабавната (справедливата му продажна) стойност се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в началото на лизинговия договор (при предаването на актива) като доход от продажба.

Признаването на заработения финансов приход като текущ лихвен приход се основава на прилагането на метода на ефективната лихва.

Оперативен лизинг

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя.

Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите дълготрайни материални активи като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя.

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг. Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на отдадените активи и се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на лизинга.

2.21. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в Софарма АД се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство.

Основно задължение на дружеството в качеството му на работодател е да извършва задължително осигуряване на наетия персонал за фонд “Пенсии”, допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд “Общо заболяване и майчинство” (ОЗМ), фонд “Безработица”, фонд “Трудова злополука и професионална болест” (ТЗПБ), фонд “Гарантиране вземания на работниците и служителите” (ГВРС) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Осигурителните и пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, се основават на българското законодателство и са планове с дефинирани вноски. При тези планове работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд “Пенсии”, фонд “ОЗМ”, фонд “Безработица”, фонд “ТЗПБ”, фонд “ГВРС”, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно

средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналят е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удръжки) в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от дружеството вноски по социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсирани отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Тантиеми

Съгласно Устава на дружеството изпълнителният директор има право да получи еднократно възнаграждение (тантием) в размер на 1 % от нетната печалба на дружеството, както и по собствена преценка и съобразно приноса на всеки да определи за разпределение между членовете на висшия управленски персонал до 2 % от нетната печалба на дружеството – при отчетен положителен финансов резултат за изминалата финансова година и по взето решение на Общото решение на акционерите.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Съгласно Кодекса на труда работодателят е задължен да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на отчета, по която те се представят в отчета за финансовото състояние. Актюерските печалби и загуби се признават ведната в отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход).

Разходите за минал стаж се признават веднага в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Към датата на всеки годишен финансов отчет, дружеството назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните

единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации, деноминирани в български лева.

Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита и се признават незабавно в отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) за периода, в който възникват.

Измененията в размера на задълженията на дружеството към персонала за обезщетения при пенсиониране се отчитат към “разходи за персонала” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Доходи при напускане

Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, дружеството в качеството му на работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор, преди пенсиониране, определени видове обезщетения.

Дружеството признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими след повече от 12 месеца от края на отчетния период, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.22. Акционерен капитал и резерви

Дружеството е акционерно и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на **акционерен капитал**, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на дружеството. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава, дружеството е длъжно да формира и резерв “**фонд Резервен**”, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, определена по решение на Общото събрание на акционерите;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Обратно изкупените собствени акции са представени в отчета за финансово състояние по себестойност (цена на придобиване) като с тяхната стойност е намален собственият капитал на дружеството. Печалбите или загубите от продажбата на обратно изкупени собствени акции са за сметка на и се представят директно в собствения капитал на дружеството към компонента “неразпределена печалба”.

Преоценъчният резерв – имоти, машини и оборудване е формиран от:

- положителната разлика между балансовата стойност на имотите, машините и оборудването и техните справедливи стойности към датата на извършване на всяка преценка; и
- положителната разлика между балансовата стойност на имоти, отчитани в групата “имоти, за използване в собствена дейност”, и тяхната справедлива стойност на датата, на която те се трансферират в групата на “инвестиционни имоти”.

Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно за сметка на този резерв.

Преоценъчният резерв се прехвърля към компонента „ натрупани печалби”, когато активите се отписват от отчета за финансовото състояние или са напълно амортизирани.

Преоценъчният резерв покрива обезценки на активите, с които той е свързан. Той може да бъде използван при реализацията на дивидентната и капиталова политика на дружеството само след прехвърлянето му към компонента ”неразпределена печалба”.

Резервът по финансови активи на разположение и за продажба е формиран от разликата между балансовата стойност на финансовите активи на разположение и за продажба и техните справедливи стойности към датата на извършване на преоценката. Този резерв се прехвърля към текущите печалби и загуби в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато финансовите активи се освободят (продадат) от дружеството и/или при установена трайна обезценка на определени финансови активи.

2.23. Финансови инструменти

2.23.1. Финансови активи

Дружеството класифицира своите финансови активи в следните категории: “заеми (кредити) и вземания” и “финансови активи на разположение и за продажба”. Класификацията е в зависимост от същността и целите и предназначението на финансовите активи към датата на тяхното придобиване. Ръководството определя класификацията на финансовите активи на дружеството към датата на първоначалното им признаване в отчета за финансовото състояние.

Обичайно дружеството признава в отчета за финансовото състояние финансовите активи на “датата на търгуване” - датата, на която то е поело ангажимент да закупи съответните финансови активи. Всички финансови активи се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията.

Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние на дружеството, когато правата за получаване на парични средства от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и дружеството е прехвърлило съществена част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице). Ако дружеството продължава да държи съществена част от рисковете и ползите, асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив, то

продължава да признава актива в отчета за финансовото си състояние, но признава също и обезпечено задължение (заем) за получените средства.

Кредити и вземания

Кредити и вземания са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котират на активен пазар. Те се оценяват в отчета за финансовото състояние по тяхната амортизируема стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи.

Тази група финансови активи включва: предоставени заеми, търговски вземания, други вземания от контрагенти и трети лица, и паричните средства и парични еквиваленти от отчета за финансовото състояние (Приложения № 2.14, № 2.15 и № 2.16). Лихвеният доход по “кредитите и вземанията” се признава на база ефективна лихва, освен при краткосрочните вземания под 3 месеца, където признаването на такава лихва е неоснователно като несъществено и в рамките на обичайните кредитни условия. Той се представя в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), към статията „финансови приходи”.

На датата на всеки отчет за финансовото състояние дружеството оценява дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, налагащи обезценка на кредитите и вземанията (Приложение № 2.27).

Финансови активи на разположение и за продажба

Финансовите активи на разположение и за продажба са недеривативни активи, които са придобити с такава цел или не са класифицирани в друга група. Обичайно те представляват акции или дялове в други дружества, придобити с инвестиционна цел (инвестиции на разположение и за продажба) и се включват към нетекущите активи, освен ако намерението на дружеството е да ги продава в рамките на следващите 12 месеца и активно търси купувач (Приложение № 2.12).

Финансовите активи на разположение и за продажба се оценяват първоначално по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е платено, включително разходите по придобиване, включени в инвестицията.

Последващата оценка на финансовите активи на разположение и за продажба е по справедлива стойност, освен за акции/дялове на затворени, нетъргувани на борсов пазар дружества (Приложение 2.12).

Ефектите от преоценката до справедливата стойност, печалби или загуби, на държаните инвестиции на разположение и за продажба се отчитат в отчета за всеобхватния доход (към други компоненти на всеобхватния доход) по статия “нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба” и се натрупват към самостоятелен компонент на собствения капитал - ”резерв по финансови активи на разположение и за продажба”.

При установяване на последваща трайна обезценка или при продажба на инвестиция на разположение и за продажба, сумата на обезценката и всички натрупани преди това загуби (нетно) към резерва, се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като “финансови разходи”. Аналогично, при всяка продажба на инвестициите от този тип натрупаните нереализирани печалби в резерва се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в статията “финансови приходи”.

Ефектите от рециклирането на натрупаните ефекти от промяна в справедливата стойност на държаните инвестиции на разположение и за продажба се представят към другите компоненти на всеобхватния доход (по статия “нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба”), нетно от тези на новите преоценки за периода.

Дивиденди по акции и дялове, класифицирани като финансови активи на разположение и за продажба, се признават и отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато се установи, че дружеството е придобило правото върху тези дивиденди.

Притежаваните инвестиции на разположение и за продажба се преглеждат към всяка дата на отчета за финансовото състояние дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, че за отделен финансов актив или група активи има обезценка. Те се обезценяват, ако балансовата стойност е по-висока от очакваната им възстановима сума. Сумата на признатата загуба от обезценка е равна на разликата между цената на придобиване, намалена с плащанията и възстановимата им сума, която се приема за равна на сегашната стойност на очакваните прогнозируеми бъдещи парични потоци, дисконтирани по текущ пазарен лихвен процент или чрез нормата на доходност за сходни финансови активи.

2.23.2. Финансови пасиви и инструменти на собствен капитал

Дружеството класифицира дългови инструменти и инструменти на собствен капитал или като финансови задължения или като собствен капитал в зависимост от същността и условията в договор със съответния контрагент относно тези инструменти.

Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват заеми (кредити), задължения към доставчици и други контрагенти. Първоначално те се признават в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва (Приложение № 2.17, № 2.18, № 2.20).

2.24. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка за 2013 г. е 10 % (2012 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия пасивен метод за всички временни разлики към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили

се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на отчета за финансовото състояние и се редуцира до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или друга позиция в отчета за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода, през който активите ще се реализират, а пасивите ще се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила.

Към 30.09.2013 г. отсрочените данъци върху печалбата са оценени при ставка 10 % (31.12.2012 г.: 10 %).

2.25. Доходи на акция

Основните доходи на акция се изчисляват като се раздели нетната печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите, притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

При капитализация, допълнителна емисия или разделяне, броят на обикновените акции, които са в обръщение до датата на това събитие, се коригира, за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение така, сякаш събитието се е случило в началото на представения най-ранен период.

Доходи на акции с намалена стойност не се изчисляват, тъй като няма издадени потенциални акции с намалена стойност.

2.26. Сегментно отчитане

Дружеството идентифицира своите отчетни сегменти и оповестява информация по сегменти в съответствие с организационната и отчетна структура, използвана от ръководството. Оперативните сегменти са компоненти на бизнеса, които се оценяват редовно от членовете на ръководството, вземащи оперативни решения - като се използва финансова и оперативна информация, изготвена конкретно за сегмента, за целите на текущото наблюдение и оценяване на резултатите от дейността (изпълнението) и разпределението на ресурсите на дружеството.

Оперативните сегменти на дружеството текущо се наблюдават и направляват поотделно, като всеки оперативен сегмент представлява отделна бизнес област, която предлага различни продукти и е носител на различни бизнес ползи и рискове. Оперативните сегменти на дружеството включват бизнес областите по отделни основни видове производство на лекарствени форми – таблетни форми, ампулни форми и други форми.

Информация по оперативни сегменти

Дружеството използва един основен измерител – брутен марж (печалба) при оценяването на резултатите в оперативните сегменти и за разпределянето на ресурси между тях. Тя се определя като разлика между сегментните приходи и сегментните разходи, пряко съотнесими към съответния сегмент.

Сегментните активи, пасиви, респ. приходи, разходи и резултати включват тези, които са и могат да бъдат директно относими към съответния сегмент, както и такива, които могат да бъдат разпределени на разумна база. Обичайно това са: а) за приходите - продажби на продукцията; б) за разходите - за основни суровини и материали, за амортизации и за възнагражденията на производствения персонал; в) за активите - имоти, машини и съоръжения, и материални запаси; г) за пасивите - задължения към персонала и за обществено осигуряване. Капиталовите разходи (инвестиции) по бизнес сегменти са отграничени разходи, извършени през периода за придобиване или изграждане на секторни нетекущи активи, които се очаква да бъдат използвани през повече от един период.

Дружеството управлява инвестициите в ценни книжа, търговските разчети и предоставените, респ. получените финансови ресурси, както и данъците на ниво предприятие и те не се разпределят на сегментно ниво.

Резултатите от дейности, които се считат за случайни спрямо основните типове операции (дейности) на дружеството, както и неразпределяемите приходи, разходи, пасиви и активи, се отчитат отделно в позиция „обща на ниво дружество”. Тези суми по принцип включват: други доходи от дейността, освен ако не произтичат от дейността на конкретен сегмент, административни разходи, лихвени приходи и разходи, реализирани и нереализирани печалби и загуби от сделки с валута и инвестиции, инвестиции в други дружества, търговски и други вземания, търговски задължения и получени заеми, разчети по данъци, производствено и административно оборудване с общо предназначение.

Прилаганата счетоводна политика за отчитането по сегменти, се основава на тази, използвана от дружеството за изготвяне на публичните му отчети по закон.

2.27. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

Материални запаси***Нормален капацитет***

Нормалният производствен капацитет на дружеството е определен на база средно претеглени за месец отработени човекочасове за три последователни отчетни периода (години) по видове производства и за всеки цех поотделно.

Обезценка

В края на всяка финансова година дружеството извършва преглед на състоянието, срока на годност и използваемостта на наличните материалните запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, дружеството обезценява материалните запаси до нетна реализируема стойност.

В резултат на направените прегледи и анализи през второ тримесечие на 2013 г. не е отчетена обезценка на материалните запаси (за 2012 г.: 619 х.лв.).

Актюерски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор.

Преценка на имоти, машини и оборудване

Към 31.12.2011 г. е извършен цялостен преглед и оценка за ценови промени на дълготрайните материални активи със съдействието на независими лицензирани оценители.

При тази преценка са приложени следните два основни подхода и оценъчни методи за измерване на справедливата стойност на отделните видове дълготрайни материални активи:

- „Пазарен подход” чрез „Метод на пазарните аналози” - за земята и сградите, за които има реален пазар, наблюдават се аналогови имоти и сделки с тях, и е на лице база за сравнимост - за справедлива стойност е приета пазарната им цена, определена по сравнителния метод;
- „Подход базиран на вещната стойност активите” чрез „Метод на амортизирана възстановителна стойност” - за специализираните сгради, за които липсва реален пазар и съпоставими продажби на аналогови активи - за справедлива стойност се приема тяхната амортизирана възстановителна стойност при актуални доставни цени, и при хипотеза за тяхното обичайно използване в технологично - обвързан производствено-стопански процес /вкл. срок/ и като са отчетени: физическо износване, функционално и икономическо обезценяване.

От направената преценка през 2011 г е признат преоценъчен резерв в размер на 2,706 х.лв. нетно от обезценка.

Основните източници на информация, използвани при изчисленията, предположенията и преценките във връзка с определянето на справедливите стойности са: вътрешни данни и становища на ръководството на дружеството относно експлоатационно състояние на активите, степен на използваемост на капацитета, намерения за продажба на конкретни активи, извършени капитални ремонти, перспективи за използване на активите, публична информация за финансовото, техническото и оперативното състояние на дружеството през последните пет години, публикувани цени за реализирани сделки на пазарите за недвижими имоти, данни за реализирани или оферирани сделки по покупко - продажба на аналогови активи.

Към 31.12.2012 г. ръководството на дружеството отново е направило анализ на ценовите промени за ключовите му активи и е определило, че не са налице условия и основание за извършване на нова преценка на активите преди изтичане на приетия обичаен период, както и за обезценка. Също така то е обмислило и съществуващите несигурности (в следствие на кризата), влияещи върху ценовите равнища на активите, и особено на имотите, в контекста на прилаганите от дружеството справедливи стойности за имоти, машини и оборудване, и е на позиция, че приложените оценки отразяват по възможния достоверен начин и са адекватни спрямо настоящите икономически условия в страната (Приложение № 2.7).

Обезценка на инвестиции в дъщерни дружества

На всяка дата на отчета за финансовото състояние ръководството прави оценка дали съществуват индикатори за обезценка на неговите инвестиции в дъщерни дружества. Като основни индикатори за обезценка се приемат: значително редуциране на обема (над 25%) или преустановяване дейността на дружеството, в което е инвестирано; отчитане на загуби за по-продължителен период от време (над три години), както и отчитане на отрицателни нетни активи или активи под регистрирания основен акционерен капитал. Изчисленията са направени от ръководството със съдействието на независими лицензирани оценители. Като база за прогнозите на паричните потоци преди данъци са използвани финансовите бюджети, разработени от съответните дружества, покриващи три до пет годишен период, както и други средносрочни и дългосрочни планове и намерения за развитието им, вкл. прогнози за основни икономически показатели на национално ниво и на ниво ЕС/Балканите. Ключовите предположения, използвани при изчисленията на възстановимата стойност към 31.12.2012 г са:

- норма на растеж – от 1 % до 6.5 %;
- лихвен процент /цена на дълга/ - от 7 % до 10.20 %;
- дисконтова норма (на база WACC) – от 9.4 % до 23.9 %.

Ключовите предположения, използвани при изчисленията са определени конкретно за всяко дружество и съобразно неговата специфика на дейността, бизнес средата и рисковете.

Тестовите и преценките на ръководството за обезценка на инвестициите са направени през призмата на неговите прогнози и намерения относно бъдещите икономически изгоди, които се очаква да бъдат получени от дъщерните дружества, включително търговски и промишлен опит, осигуряване на позиции на български и чуждестранни пазари, очакванията за бъдещи продажби и пр.

В резултат на направените изчисления през 2012 г. е установена необходимост за признаване на обезценка на определени инвестиции в дъщерни предприятия в размер на 975 х.лв.

Последваща оценка на инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажби по справедлива стойност и третиране на резултатите от отрицателна преоценка

Към 31.12.2012 г. дружеството е направило подробен сравнителен анализ на промените в и движението на борсовите цени на националния фондов пазар по отношение на притежаваните от него акции на публични дружества.

А. За инвестициите в дружества, чиито акции са регистрирани за търговия на чуждестранни борси, определени като активен пазар, а самите акции се търгуват в достатъчен обем сделки: прието е и са оценени последващо по справедлива стойност, определяна директно на база “средни цени купува” на реализирани сделки на борсовия пазар през последния месец на финансовата година (Ниво 1). Допълнително, приложените цени са анализирани за тенденцията в поведението на борсовите цени на съответните ценни книжа поне за последните три месеца на годината, и респ. до датата на издаване на финансовия отчет.

Б. За инвестициите в дружества, чиито акции са регистрирани за търговия на Българската фондова борса е прието и са оценени последващо както следва: а) за малцинствените участия от 0.01% до 10 % - по справедлива стойност, определена на база коригирани борсови цени (Ниво 2), доколкото държаните от дружеството пакети в тези дружества са малки по обем и е преценено, че е

възможно да бъдат реализирани на този борсов пазар и б) за малцинствените участия от 10.01 % до 19.99 % - по справедлива стойност, определена на база комбиниран подход – коригирани борсови цени (Ниво 2) и справедлива стойност, определена чрез разработване на ненаблюдаема изходна информация и данни (Ниво 3), доколкото тези пакети са с по-големи обеми и се държат с дългосрочни бизнес цели от дружеството.

За измерването на справедливата стойност на инвестициите на разположение и за продажба към 31 декември 2012 г. са приложени следните основни оценъчни методи: а) метод на дружества-аналози (Ниво 2) чрез извеждане на пазарни множители: стойност на компанията към ЕБИТДА; стойност на компанията към нетна печалба; стойност на компанията към общо активи; стойност на компанията към собствен капитал и стойност на компанията към приходи от дейността; и б) метод на дисконтираните парични потоци (Ниво 3) на база за прогнози на бъдещите паричните потоци като са използвани финансови бюджети/прогнози, покриващи от три до пет годишен период, публично оповестена информация за нови продукти и услуги както и историческите финансови отчети на съответното дружество, в което е инвестирано. Ключовите предположения, използвани при изчисленията на справедливата стойност по този метод към 31.12.2012 г са:

- норма на растеж – от 2 % до 8.9 %;
- дисконтова норма (на база WACC) – от 9.3 % до 12.10 %.

Ключовите предположения, използвани при изчисленията са определени конкретно за всяко дружество и съобразно неговата специфика на дейността, бизнес средата и рисковете.

Също така ръководството задължително е взело пред вид и резултатите от алтернативни оценъчни методи, за допълнително потвърждение на приложената оценка като справедлива стойност.

Изчисленията са направени от ръководството на дружеството със съдействието на независими лицензирани оценители.

За всички инвестиции в ценни книжа на разположение и за продажба е направен и специален анализ на наблюдаваната графика на поведение на борсовите им цени и на справедливите им стойности, определени и по други, алтернативни оценъчни методи, за период до 18 месеца спрямо 31 декември, за да се определи дали са налице условия за трайна и съществена обезценка. В резултат на този анализ към 31 декември 2012 за част от инвестициите е установено: а) тенденция на поддържане ниски равнища на цените на акциите; б) продължаващ спад спрямо предходния период; и/или в) ниски цени на дружества-аналози и/или други оценки на притежаваните акции-инвестиции, определени чрез алтернативни оценъчни методи (напр. метод на дисконтираните парични потоци, пазарни аналози), които запазват или понижени равнища в сравнение с оценките в края на предходната година.

Тези резултати от анализа са основанието за позицията на ръководството да признае обезценкана част от инвестициите, повлияни от горните тенденции заедно с всички натрупани преди това загуби (нетно) към резерва, в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като “финансови разходи” – в размер на 469 х.лв. Същевременно, за друга част от инвестициите на разположение и за продажба, ръководството е признало положителен преоценъчен резерв за трето тримесечие в размер на 226 х.лв. (31.12.2012 г : 512 х.лв)

Оперативен лизинг

Дружеството е класифицирало към групата “имоти, машини и съоръжения” сграда, от която част се предоставя на оперативен лизинг на свързани лица. Тъй като значителна част от сградата се използва и от него в собствената му дейност, ръководството е преценило тази сграда да не се третира като инвестиционен имот.

Обезценка на вземания

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави към датата на всеки отчет, на индивидуална база. Вземанията, при които са констатирани трудности при тяхното събиране, подлежат на анализ за определяне на частта от тях, която е реално събираема, а останалата част до номинала на съответното вземане се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като загуба от обезценка (Приложение № 9).

След 180 дни закъснение вече се счита, че може да има индикатори за обезценка. При преценката на събираемостта на вземанията ръководството прави анализ на цялата експозиция от всеки контрагент с оглед установяване на реалната възможност за събирането им, а не само на ниво просрочени индивидуални вземания от контрагента, вкл. и възможностите за събиране на лихви за просрочията. При установяване на висока несигурност относно събираемостта на дадено вземане (група вземания) се прави преценка каква част от него (тях) е обезпечена (залог, ипотека, поръчителства, банкова гаранция) и по този начин е гарантирана събираемостта им (чрез бъдещо възможно реализиране на обезпечението или плащане от поръчител). Вземанията или частта от тях, за които ръководството преценява, че съществува много висока несигурност за събирането им и не са обезпечени, се обезценяват на 100 %.

За трето тримесечие на 2013 г. признатите обезценки на вземанията (нетно от възстановените) са в размер на 710 х.лв. (за трето тримесечие на 2012 г.: 773 х.лв.).

Провизии за съдебни дела

По откритите заведени съдебни дела срещу дружеството /като ответник/ ръководството е преценило, съвместно с адвокатите му, че на настоящия етап вероятността и рисковете за негативен изход от тях е все още под 50 %, поради което не са признати провизии за задължения по дела в отчета за финансовото състояние.

Активи по отсрочени данъци

Не са признати активи по отсрочени данъци в размер на 1,332 х.лв. (31.12.2012 г.: 1,332 х.лв.), свързани с обезценка на инвестиции в дъщерни дружества, тъй като ръководството не предвижда да се освободи от тези инвестиции и съответно е преценило, че не съществува вероятност временната разлика да се прояви в предвидимо бъдеще. Размерът на временната разлика, върху която не е признат данъчен актив е 13,316 х.лв. (31.12.2012 г.: 13,316 х.лв.)

3. ПРИХОДИ

Основните приходи от продажби на готова продукция на дружеството включват:

	<i>2013</i> <i>BGN '000</i>	<i>2012</i> <i>BGN '000</i>
Износ	113 529	117 342
Вътрешен пазар	44 093	41 705
Общо	157 622	159 047

<i>Продажби по продукти - износ</i>	<i>2013</i> <i>BGN '000</i>	<i>2012</i> <i>BGN '000</i>
Таблетни форми	86 587	95 508
Ампулни форми	11 135	9 711
Сиропни форми	10 032	6 886
Унгвенти	3 658	3 503
Лиофилни продукти	1 714	1 289
Супозитории	219	281
Капки	184	143
Инфузионни разтвори	-	21
Общо	113 529	117 342

<i>Продажби по продукти – вътрешен пазар</i>	<i>2013</i> <i>BGN '000</i>	<i>2012</i> <i>BGN '000</i>
Таблетни форми	24 716	25 536
Ампулни форми	12 703	11 731
Лиофилни продукти	3 097	2 253
Унгвенти	1 228	1 029
Сиропни форми	559	235
Капки	416	287
Супозитории	299	270
Други	1 075	364
Общо	44 093	41 705

Разпределението по географски региони на приходите от продажби е както следва:

	2013 BGN '000	Относителен дял	2012 BGN '000	Относителен дял
Европа	95 767	61%	101 218	64%
България	44 093	28%	41 705	26%
Други страни	17 762	11%	16 124	10%
Общо	157 622	100%	159 047	100%

Общите приходи от сделки с най-големите клиенти на дружеството са както следва:

	2013 BGN '000	% от приходите	2012 BGN '000	% от приходите
Клиент 1	48 672	31%	57 641	36%
Клиент 2	42 885	27%	41 211	26%
Клиент 3	31 940	20%	28 630	18%

4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА

Другите доходи и загуби от дейността на дружеството включват:

	2013 BGN '000	2012 BGN '000
Приходи от продажба на материали	12 696	13 015
Отчетна стойност на продадени материали	(12 528)	(12 708)
Печалба от продажба на материали	168	307
Приходи от продажба на дълготрайни активи	67	452
Балансова стойност на продадени дълготрайни активи	(98)	(38)
Печалба от продажба на дълготрайни активи	(31)	414
Приходи от продажба на стоки	1 204	843
Отчетна стойност на продадени стоки	(692)	(825)
Печалба от продажба на стоки	512	18
Приходи от предоставяне на услуги	2 044	1 970
Приходи от финансираня по европейски проекти	60	-
Получени застрахователни обещетения	4	41
Нетни загуби от курсови разлики по търговски вземания и задължения и текущи разплащателни сметки	(466)	(235)
Приходи от продажби на право на строеж	-	416
Други доходи	58	115
Общо	2 349	3 046

СОФАРМА АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г**

Приходите от продажба на материали са основно от продажба на субстанции и опаковъчни материали – алуминиево фолио, флакони, туби и др.

Приходите от стоки включват:

	<i>2013</i>	<i>2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Хранителни продукти	647	654
Стоки със техническо предназначение	340	295
Хранителни добавки	127	98
Козметични стоки	90	212
Общо	1 204	1 259

Отчетната стойност на продадените стоки е както следва:

	<i>2013</i>	<i>2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Хранителни продукти	530	530
Козметични стоки	81	196
Хранителни добавки	63	59
Стоки с техническо предназначение	18	40
Общо	692	825

Приходите от услуги включват:

	<i>2013</i>	<i>2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Наеми	1 220	1 211
Социална дейност	344	323
Услуги по изработка	176	119
Регулаторни услуги	80	28
Гама облъчване	76	95
Услуги по лабораторни анализи	51	39
Организиране на транспорт	31	18
Услуги по проверка и валидация	-	64
Други	66	73
Общо	2 044	1 970

5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ*Разходите за суровини и материали включват:*

	<i>2013</i> <i>BGN '000</i>	<i>2012</i> <i>BGN '000</i>
Основни материали	29 893	34 789
Резервни части и лабораторни и технически материали	3 506	3 701
Електроенергия	2 607	2 012
Топлоенергия	2 256	2 495
Горива и смазочни материали	945	1 030
Вода	545	560
Работно облекло	441	558
Брак на материали	-	3
Общо	40 193	45 148

Разходите за основни материали включват:

	<i>2013</i> <i>BGN '000</i>	<i>2012</i> <i>BGN '000</i>
Субстанции	16 940	19 714
Опаковъчни материали	4 860	5 890
Алуминиево и ПВХ фолио, флакони, туби	3 448	4 129
Течни и твърди химикали	2 312	2 691
Ампули	1 791	2 084
Билки	542	281
Общо	29 893	34 789

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

Разходите за външни услуги включват:

	<i>2013</i>	<i>2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Изработка	18 764	24 272
Консултантски услуги	6 391	3 294
Реклама	5 668	7 062
Транспорт	2 356	2 476
Наеми	1 745	1 523
Логистични услуги вътрешен пазар	1 081	1 403
Поддръжка на сгради и оборудване	727	1 513
Охрана	672	617
Държавни и регулаторни такси	611	1 054
Застраховки	547	693
Граждански договори	543	814
Услуги по регистрации на медикаменти	508	441
Местни данъци и такси	500	542
Абонаментни такси	481	592
Медицинско обслужване	478	373
Данъци върху разходите	335	356
Съобщения и комуникации	258	379
Услуги по унищожаване на лекарства	255	138
Ремонт и поддръжка на автомобили	230	275
Преводи на документация	229	397
Такси за обслужване на текущи сметки в банки	225	244
Логистични услуги по износ	222	271
Комисионни възнаграждения	148	206
Клинични изпитвания	98	127
Лицензионни възнаграждения и такси	95	195
Куриерски услуги	80	110
Такси за услуги	28	42
Общо	43 275	49 409

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА*Разходите за персонала включват:*

	<i>2013</i>	<i>2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Текущи възнаграждения	18 545	18 802
Вноски по социалното осигуряване	3 116	3 720
Социални придобивки и плащания	1 539	1 391
Тантиеми	1 235	1 224
Начислени суми за неизползвани отпуски	578	717
Начислени суми за дългосрочни задължения на персонала	141	174
Начислени суми за осигуровки върху отпуски	105	131
Общо	25 259	26 159

8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА*Другите разходи включват:*

	<i>2013</i>	<i>2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Представителни разходи	1 437	1 338
Други данъци и плащания към бюджета	636	87
Начислени обезценки на вземания, нетно(Приложение № 9)	710	773
Командировки	476	640
Брак и липси на материални запаси	263	37
Дарения	195	158
Отписани вземания	155	66
Обучение	66	53
Присъдени суми по съдебни дела	54	275
Непризнат данъчен кредит по ЗДДС	9	15
Брак и липси на дълготрайни активи	1	4
Други	108	-
Общо	4 110	3 446

9. ОБЕЗЦЕНКА НА ТЕКУЩИ АКТИВИ*Разходите за обезценка на текущите активи включват:*

	<i>2013</i>	<i>2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Обезценка на вземания	952	869
Въстановена обезценка на вземания	(242)	(96)
Нетно изменение на обезценките по вземания	710	773

10. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ*Финансовите приходи включват:*

	<i>2013</i>	<i>2012</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Приходи от дялово участие	5 889	5 461
Приходи от лихви по предоставени заеми	3 054	3 961
Нетна печалба от курсови разлики по заеми	-	339
Нетна печалба от операции с ценни книжа	-	185
Приходи от лихви по депозити	-	3
Общо	8 943	9 949

11. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ*Финансовите разходи включват:*

	<i>2013</i>	<i>2012</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Нетна загуба от операции с ценни книжа	4 527	-
Разходи за лихви по получени заеми	4 047	4 073
Банкови такси по заеми и гаранции	251	237
Обезценка на инвестиции на разположение и за продажба	197	-
Нетна загуба от курсови разлики по заеми	60	-
Разходи за лихви по финансов лизинг	44	206
Общо	9 126	4 516

12. КОМПОНЕНТИ НА ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД - РЕЦИКЛИРАНЕ НА ДОХОДИ

Другите компоненти на *всеобхватния доход* включват:

	2013 BGN '000	2012 BGN '000
Промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба		
<i>Печалби възникнали през годината</i>	226	(1)
<i>Намалени с: Корекция от прекласификация на (печалби)/загуби, включени в печалбата и загубата за текущата година</i>	-	-
Промяна в справедливата стойност на имоти, машини и оборудване		
<i>Печалба от преоценка на имоти, машини и оборудване</i>	4	-
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данък	230	(1)

13. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	<i>Земли и сгради</i>		<i>Машини, съоръжения и оборудване</i>		<i>Други</i>		<i>В процес на придобиване</i>		<i>Общо</i>	
	2013 BGN '000	2012 BGN '000	2013 BGN '000	2012 BGN '000	2013 BGN '000	2012 BGN '000	2013 BGN '000	2012 BGN '000	2013 BGN '000	2012 BGN '000
Отчетна стойност										
Салдо на 1 януари	69 913	68 373	88 057	81 892	23 276	17 813	78 617	32 892	259 863	200 970
Придобити	2 475	1 976	970	1 201	495	1 533	17 372	57 034	21 312	61 744
Трансфер към имоти, машини и оборудване	41 638	341	50 212	5 815	788	4 825	(92 638)	(10 981)	-	-
Трансфер към инвестиционни имоти		(236)		(171)		(12)	-	-	-	(419)
Обезценка		-	-	-		-	-	-	-	-
Отписани	(1)	(541)	(94)	(680)	(1 683)	(883)	(17)	(328)	(1 795)	(2 432)
Ефект от преоценка до справедлива стойност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Салдо на 30 септември / 31 декември	114 025	69 913	139 145	88 057	22 876	23 276	3 334	78 617	279 380	259 863
Надрупана амортизация										
Салдо на 1 януари	6 654	4 957	54 557	50 500	11 791	10 465	-	-	73 002	65 922
Начислена амортизация за годината	1 564	1 714	4 185	4 618	1 840	2 058	-	-	7 589	8 390
Отписана амортизация		(17)	(93)	(561)	(641)	(732)	-	-	(734)	(1 310)
Ефект от преоценка до справедлива	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

СОФАРМА АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г**

стойност

Салдо на 30 септември / 31 декември	8 218	6 654	58 649	54 557	12 990	11 791	-	-	79 857	73 002
Балансова стойност на 30 септември / 31 декември	105 807	63 259	80 496	33 500	9 886	11 485	3 334	78 617	199 523	186 861
Балансова стойност на 1 януари	63 259	63 416	33 500	31 392	11 485	7 348	78 617	32 892	186 861	135 048

Към 30.09.2013 г. дълготрайните материални активи на дружеството включват: земи на стойност 30,824 х.лв. (31.12.2012 г.: 28,489 х.лв.) и сгради с балансова стойност 74,983 х.лв. (31.12.2012 г.: 34,770 х.лв.).

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи към 30 септември включват:

- разходи по изграждане на нови производствени сгради – 667 х.лв.(31.12.2012 г. : 56,221 х.лв.);
- доставка на оборудване в размер на 150 х.лв (31.12.2012 г.: 19,987 х.лв);
- предоставени аванси в размер на 716 х.лв. (31.12.2012 г.: 1,750 х.лв.);
- реконструкция на сгради – 1,792 х.лв. (31.12.2012 г.: 650 х.лв.);
- други - 9 х.лв. (31.12.2012 г.: 9 х.лв.).

В стойността на другите активи към 30.09.2013 г. са включени и биологични активи - насаждения от жълта акция в размер на 195 х.лв. (31.12.2012 г.: 123 х.лв.).

Оперативен лизинг

Дружеството е предоставило за използване под наем дълготрайни материални активи на свързани лица с балансова стойност към 30.09.2013 г. в размер на 7,435 х.лв. (31.12.2012 г.: 7,811 х.лв.). Също така са предоставени под наем на трети лица дълготрайни материални активи с балансова стойност към 30.09.2013 г. в размер на 46 х.лв. (31.12.2012 г.: 42 х.лв.).

Финансов лизинг

Към 30.09.2013 г. активи с балансова стойност 239 х.лв. са придобити по договори за финансов лизинг (31.12.2012 г.: 1,141 х.лв.).

Други данни

Отчетната стойност на напълно амортизираните дълготрайни материални активи, които се ползват в дейността на дружеството по групи активи е както следва:

- Машини, съоръжения и оборудване – 22,446 х.лв. (31.12.2012 г.: 21,224 х.лв.);
- Транспортни средства – 929 х.лв. (31.12.2012 г.: 905 х.лв.);
- Стопански инвентар – 4,277 х.лв. (31.12.2012 г.: 3,905 х.лв.).

Към 30.09.2013 г. има учредени тежести върху дълготрайни материални активи на дружеството във връзка с получени заеми от дружеството както следва:

- Земи и сгради с балансова стойност съответно 12,311 х.лв. и 73,504 х.лв. (31.12.2012 г.: съответно 12,311 х.лв. и 33,058 х.лв.) (Приложение № 26 и Приложение № 29);

СОФАРМА АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г**

- Залози на оборудване – 43,319 х.лв.(31.12.2012 г.: 31,954 х.лв.) (Приложение № 26 и Приложение № 29).

Към 30.09.2013 г. са капитализирани към цената на придобиване разходи за лихви и такси по квалифицирани активи в размер на 3,301 х.лв. (31.12. 2012 г.: 2,079 х. лв.).

14. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	<i>Права върху интелектуална собственост</i>		<i>Програмни продукти</i>		<i>В процес на придобиване</i>		<i>Общо</i>	
	<i>2013</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
<i>Отчетна стойност</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	1 941	1 140	2 277	2 082	2 105	1 786	6 323	5 008
Придобити	-	99	10	92	228	125	238	316
Отписани				(1)			-	(1)
Трансфер	72	702		104	(72)	(806)	-	-
Салдо на 30 септември / 31 декември	2 013	1 941	2 287	2 277	2 261	2 105	6 561	6 323
<i>Натрупана амортизация</i>								
Салдо на 1 януари	820	508	1 530	1 114	-	-	2 350	1 622
Начислена амортизация за годината	270	312	327	417	-	-	597	729
Отписана амортизация				(1)			-	(1)
Салдо на 30 септември / 31 декември	1 090	820	1 857	1 530	-	-	2 947	2 350
Балансова стойност на 30 септември / 31 декември	923	1 121	430	747	2 261	2 105	3 614	3 973
Балансова стойност на 1 януари	1 121	632	747	968	2 105	1 786	3 973	3 386

Правата върху интелектуална собственост включват основно продукти от развойна дейност.

Разходите за придобиване на дълготрайни нематериални активи към 30 септември включват:

- разходи за внедряване на софтуерен продукт – 1,799 х.лв.(31.12.2012 г.: 1,679 х.лв.);
- разходи за придобиване на разрешения за употреба на лекарствени продукти – 462 х.лв. (31.12.2012 г.: 426 х.лв.).

15. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ**30.09.2013****31.12.2012**

	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	19 391	19 170
Трансфер от имоти, машини и съоръжения	-	419
Оценка до справедлива стойност, отчетена в собствения капитал	-	18
Оценка до справедлива стойност към 31 декември, отчетена в отчета за всеобхватния доход	-	(216)
Салдо на 30 септември / 31 декември	19 391	19 391

Инвестиционните имоти представляват специално обособени части от сгради за самостоятелна експлоатация, предназначени за отдаване дългосрочно под наем на дъщерни дружества и трети лица.

16. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА

Балансовата стойност на инвестициите по дружества е както следва:

		<i>30.09.2013</i>	<i>Участие</i>	<i>31.12.2012</i>	<i>Участие</i>
		<i>BGN '000</i>	<i>%</i>	<i>BGN '000</i>	<i>%</i>
Софарма Трейдинг АД	България	30 222	76.16	32 148	81.01
Унифарм АД	България	19 448	49.99	19 449	49.99
Бриз ООД	Латвия	8 768	51.01	6 262	51.00
Българска роза Севтополис АД	България	8 729	49.99	8 729	49.99
Биофарм Инженеринг АД	България	8 384	97.15	8 384	97.15
Витамина АД	Украйна	6 187	99.56	6 187	99.56
Иванчич и синове	Сърбия	5 739	51.00	5 739	51.00
Момина крепост АД	България	2 660	52.16	2 547	49.94
Фармалогистика АД	България	1 911	76.54	1 911	76.54
Софарма Билдингс АДСИЦ	България	643	42.89	639	42.64
Електронкомерс ЕООД	България	384	100.00	384	100.00
Софарма Варшава ЕООД	Полша	323	100.00	323	100.00
Софарма Украйна	Украйна	230	100.00	230	100.00
		93 628		92 932	

Към 30.09.2013 г. инвестициите в дъщерните дружества Софарма Поланд ООД - в ликвидация, Полша, Екстаб Корпорейшън, САЩ и Софарма, САЩ са напълно обезценени (31.12.2012 г.: напълно обезценени са Софарма Здравит АД - в ликвидация, Полша, Софарма Поланд ООД - в ликвидация, Полша, Екстаб Корпорейшън, САЩ и Софарма, САЩ). На 25.02.2013 г. е приключена процедурата по ликвидация на Софарма Здравит АД, Полша и дружеството е заличено от Националния съдебен регистър на Полша.

Софарма АД притежава пряко или косвено контрол върху изброените по-горе дружества.

Предметът на дейност на дъщерните дружества и датата на придобиване е както следва:

- Фармалогистика АД - предмет на дейност: вторична опаковка и отдаване под наем на недвижими имоти. Дата на придобиване – 15.08.2002 г.
- Българска роза Севтополис АД - предмет на дейност: производство на лекарствени форми. Дата на придобиване – 22.04.2004 г.
- Електронкомерс ЕООД - предмет на дейност: търговия, транспортиране и разфасовка на радиоактивни материали и ядрена техника, битова електроника и електротехника. Дата на придобиване – 09.08.2005 г.
- Софарма Поланд ООД - в ликвидация- предмет на дейност: изследване на пазара и общественото мнение. Дата на придобиване – 16.10.2003 г. Дружеството е в процедура на ликвидация.
- Софарма САЩ – търговия с фармацевтични продукти и хранителни добавки. Дата на придобиване – 25.04.1997 г.
- Софарма – Трейдинг АД - предмет на дейност: търговия с лекарствени средства. Дата на придобиване – 08.06.2006 г.
- Биофарм Инженеринг АД - предмет на дейност: производство и търговия с инфузионни разтвори. Дата на придобиване – 10.03.2006 г.
- Витамина АД – предмет на дейност: производство и търговия на фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 18.01.2008 г.
- Иванчич и синове ООД - предмет на дейност: производство и търговия на фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 10.04.2008 г.
- Софарма Билдингс АДСИЦ - предмет на дейност: инвестиране на парични средства набрани чрез издаване на ценни книжа в недвижими имоти (секюритизация на недвижими имоти) посредством покупка на право на собственост и други вещни права върху недвижими имоти, отдаване под наем, лизинг, аренда и/или продажбата им. Дата на придобиване – 04.08.2008 г.
- Момина крепост АД – предмет на дейност: разработване, внедряване и производство на медицински изделия за хуманната и ветеринарната медицина. Дата на придобиване 01.01.2008 г.
- Бриз ООД - предмет на дейност: търговия с фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 10.11.2009 г.
- Екстаб Корпорация - предмет на дейност: управление на финансови активи и портфейлни инвестиции. Дата на придобиване 05.08.2009 г.
- Унифарм АД - предмет на дейност: производство и търговия на фармацевтични продукти. Дата на придобиване 27.10.2010 г.
- Софарма Варшава ЕООД - предмет на дейност: изследване на пазара и общественото мнение. Дата на придобиване – 23.11.2010 г.
- Софарма Украйна ЕООД – предмет на дейност: търговия с фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 07.08.2012 г.

Движението на инвестициите в дъщерни дружества е представено по-долу:

<i>Цена на придобиване</i>	<i>Инвестиции в дъщерни дружества</i>	
	<i>30.09.2013</i>	<i>31.12.2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	106 248	100 803
Пряко придобити	119	235
Придобити чрез увеличение на капитала	2 506	5 338
Продадени частично без загуба на контрол	(1 929)	(124)
Освобождаване от дъщерно дружество	-	(4)
Салдо на 30 септември / 31 декември	106 944	106 248
 <i>Начислена обезценка</i>		
Салдо на 1 януари	13 316	12 341
Начислена обезценка	-	975
Салдо на 30 септември / 31 декември	13 316	13 316
Балансова стойност на 30 септември / 31 декември	93 628	92 932
Балансова стойност на 1 януари	92 932	88 462

През трето тримесечие на 2013 г. няма новопридобити дъщерни дружества (2012 г.: дъщерно дружество Софарма Украйна ЕООД).

На 29.10.2012 г. между Софарма АД и Българска роза Севтополис АД е подписан договор за преобразуване чрез вливане, с който се урежда начинът, по който ще се извърши преобразуването чрез вливане на Българска роза Севтополис АД в Софарма АД. Договорът заедно с придружаващите документи са входирани в Комисията за финансов надзор. С решение № 396 – ПД от 23.05.2013 г. Комисията за финансов надзор не одобри договора за преобразуване чрез вливане на Българска роза Севтополис АД в Софарма АД.

17. ИНВЕСТИЦИИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА

Инвестициите (финансови активи) на разположение и за продажба, по балансова стойност, включват участия (акции) в следните дружества:

<i>30.09.2013</i>	<i>Участие</i>	<i>31.12.2012</i>	<i>Участие</i>
<i>BGN '000</i>	<i>%</i>	<i>BGN '000</i>	<i>%</i>

СОФАРМА АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г

Доверие Обединен Холдинг АД	7 927	9.90	14 966	18.70
Медика АД	2 574	10.20	2 574	10.20
Олайнфарм АД - Латвия	1 481	0.77	1 078	0.77
Лавена АД	738	8.21	230	4.88
Хидроизомат АД	388	9.98	372	9.33
Софарма имоти АД	70	0.21	210	0.63
Тодоров АД	29	4.50	32	4.97
Екобулпак АД	7	1.48	7	1.48
Уникредит Булбанк АД	3	0.001	3	0.001
Марицатекс АД	-	12.41	-	6.20
Общо	13 217		19 472	
Платено неригистрирано увеличение на капитала	13		-	
	13 230		19 472	

Всички горепосочени дружества с изключение на Олайнфарм АД, Латвия са със седалище и дейност в България.

Инвестициите в Екобулпак АД и Уникредит Булбанк АД са оценени и представени по цена на придобиване. Към 31.12.2012 г останалите инвестиции са оценени по справедлива стойност на база: а) за акциите на дружества, търгувани на чуждестранни борси - усреднени борсови цени за м. декември за акциите (Ниво 1); б) за малцинствените участия (от 0.01 % до 10 %), търгувани на Българската фондова борса – коригирани борсови цени за акциите (Ниво – 2) и в) за малцинствените участия (от 10.01 % до 19.99 %), търгувани на Българската фондова борса - комбиниран подход (Ниво 2 и Ниво 3).

18. ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Дългосрочните вземания от свързани предприятия включват:

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Вземане по дългосрочно предоставен депозит по наем	435	435
Предоставени дългосрочни заеми на свързани предприятия	-	748
Общо	435	1 183

Условията по предоставените дългосрочни заеми на свързани предприятия са както следва:

Вид валута	Договорена сума	Падеж	Лихвен %	30.09.2013		31.12.2012	
				BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
	'000						
					<i>в т.ч. лихва</i>		<i>в т.ч. лихва</i>
<i>на дружества под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал</i>							
<i>лева</i>	1 100	31.12.2014	8.08%	-	-	748	25
				-	-	748	25

Предоставените дългосрочни заеми на свързани предприятия са необезпечени.

Вземанието по дългосрочно предоставен депозит е по сключен договор за наем на административни офиси с краен срок 01.08.2022 г.

19. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ

Другите дългосрочни вземания на дружеството представляват един предоставен заем на трето лице на обща стойност към 30.09.2013 г.: 17 х.лв. (два предоставени заеми на трети лица на обща стойност към 31.12.2012 г.: 922 х.лв.). Заемите са с падежи 01.07.2014 г. и 02.08.2016 г. и годишен лихвен процент в размер на 7.00 % и 8.08 %

20. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

Материалните запаси на дружеството включват:

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Материали	29 330	24 800
Готова продукция	18 251	22 973
Незавършено производство	4 255	3 162
Полуфабрикат	2 147	3 182
Стоки	148	365
Общо	54 131	54 482

Материалите по видове са както следва:

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Основни материали	28 660	22 068
Технически материали	285	259
Спомагателни материали	161	317
Резервни части	55	90

СОФАРМА АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г**

Материали в процес на доставка	-	1 903
Други	169	163
Общо	29 330	24 800

Основните материали по видове са както следва:

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Субстанции	19 997	14 333
Флакони, туби и ампули	3 973	3 588
Химикали	1 646	1 636
ПВС и алуминиево фолио	1 270	1 085
Опаковъчни материали	957	1 015
Билки	817	411
Общо	28 660	22 068

Наличната продукция включва:

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Таблетни форми	10 111	14 890
Ампулни форми	5 003	5 394
Сиропи	979	1 158
Други	2 158	1 531
Общо	18 251	22 973

Към 30.09.2013 г. върху налични материални запаси на дружеството в размер на 35,525 х.лв. има учредени залози като обезпечение по получени от дружеството банкови заеми (31.12.2012 г.: 40,955 х.лв.) (Приложение № 26 и № 29).

21. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Вземанията от свързани предприятия включват:

30.09.2013   31.12.2012

	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Вземания от дъщерни предприятия	70 875	110 584
<i>Обезценка на несъбираеми вземания</i>	<i>(76)</i>	<i>(76)</i>
	<u>70 799</u>	<u>110 508</u>
Вземания от дружества под общ контрол чрез ключов управленски персонал	49 582	37 166
Вземания от дружества под общ индиректен контрол	8 282	14 051
<i>Обезценка на несъбираеми вземания</i>	<i>-</i>	<i>(2 782)</i>
	<u>8 282</u>	<u>11 269</u>
Вземания от дружества основни акционери	-	8 170
Общо	<u>128 663</u>	<u>167 113</u>

Вземанията от свързани предприятия по видове са както следва:

	<i>30.09.2013</i>	<i>31.12.2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Вземания по продажби на продукцията и материали	64 298	104 659
Предоставени търговски заеми	64 144	62 454
Предоставени аванси	175	-
Вземания за дивиденди	46	-
Общо	<u>128 663</u>	<u>167 113</u>

Вземанията по продажби са безлихвени и от тях 27,796 х.лв. са левови (31.12.2012 г.: 65,180 х.лв.), в евро – 36,472 х.лв. (31.12.2012 г.: 39,479 х.лв.) и в гривни 30 х.лв. (31.12.2012 г.: няма)

Най-съществени по размер са вземанията от дъщерно дружество с предмет на дейност търговия на лекарствени средства с размер към 30.09.2013 г. – 27,024 х.лв. или 42,03 % от всички вземания по продажби на продукцията и материали на свързани лица (31.12.2012 г.: 64,524 х.лв. – 61,65 %).

Обичайно дружеството договаря с дъщерните си дружества срок на плащане на вземанията по продажби на продукцията от 180 дни, а за вземания по продажби на материали (вкл. субстанции) до 90 дни.

Дружеството е определило кредитен период до 270 дни, за който не начислява обичайно лихви на контрагентите по продажби – свързани лица, като това е съобразено със спецификата на крайните потребители - болници, здравна каса и други. Забава след този срок е приета от дружеството като индикатор за обезценка. Ръководството преценява на индивидуална база събираемостта като анализира конкретните вземания и обстоятелствата по забавата за начисляване обезценка.

Възрастовата структура на непадежиралите (редовни) търговски вземания от свързани лица е както следва:

СОФАРМА АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
до 30 дни	11 930	14 956
от 31 до 90 дни	19 956	20 045
от 91 до 180 дни	10 767	18 024
от 181 до 360 дни	4 543	-
Общо	47 196	53 025

Възрастовата структура на просрочени необезценени търговски вземания от свързани лица е както следва:

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
от 31 до 90 дни	302	3 784
от 91 до 180 дни	15 175	15 258
от 181 до 360 дни	679	30 864
над 361 дни	946	1 390
Общо	17 102	51 296

Просрочените необезценени вземания са основно от дъщерни дружества, които са в процес на изпълнение на цели на групата по разширяване на пазарния ѝ дял на територията, на която те функционират. Методите и схемите на събираемост са под текущо наблюдение на ниво „дружество” и на ниво ”група” и са съобразени с реализацията на пазарните цели на групата.

Възрастовата структура на просрочени обезценени търговски вземания от свързани лица е както следва:

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
над 1 г	76	839
обезценка	(76)	(501)
	-	338

Движение на коректива за обезценка

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Салдо в началото на годината	501	987
Възстановена обезценка	(225)	-
Отписани суми като несъбираеми	(200)	(53)
Отписани обезценки при продажба на дъщерни дружества	-	(566)

СОФАРМА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г

Отчетени обезценки на вземания от дружества под общ контрол индиректен контрол		78
Отчетени обезценки на вземания от дъщерни дружества	-	55
Салдо в края на годината	76	501

Предоставените заеми на свързани предприятия по видове свързани дружества са както следва:

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Вземания от дружества под общ контрол чрез ключов управленски персонал	49 408	37 156
Дружества под общ индиректен контрол	7 739	13 078
Обезценка на търговски заеми	-	(2 358)
	<u>7 739</u>	<u>10 720</u>
Дъщерни дружества	6 997	6 408
Дружества основни акционери	-	8 170
Общо	<u>64 144</u>	<u>62 454</u>

Условията при които са предоставени заемите на свързани предприятия са както следва:

Вид валута	Договорена сума '000	Падеж	Лихвен %	30.09.2013		31.12.2012	
				BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
					<i>в т.ч. лихва</i>		<i>в т.ч. лихва</i>
на дружества под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал/основен акционер							
<i>лева</i>	23 395	31.12.2013	8.30%	20 904	1 380	14 932	324
<i>евро</i>	8 793	31.12.2013	4.50%	13 847	78	12 257	62
<i>лева</i>	27 050	31.08.2013	8.08%	11 299	569	9 230	-
<i>лева</i>	2 500	31.12.2013	8.30%	2 615	115	-	-
<i>лева</i>	1 300	31.12.2013	8.08%	540	40	510	9
<i>лева</i>	190	31.12.2013	8.08%	203	13	227	37
на дружества под общ индиректен контрол							
<i>евро</i>	7 660	31.12.2013	4.50%	7 739	39	10 010	-
<i>лева</i>	1 375	31.12.2013	8.08%	-	-	710	-
на дружества основни акционери							
<i>евро</i>	4 035	31.12.2013	4.80%	-	-	8 170	278
на дъщерни дружества							
<i>евро</i>	2 770	20.01.2014	6.10%	6 309	892	6 062	645
<i>лева</i>	600	31.12.2013	7.00%	302	2	101	-
<i>щ.дол</i>	205	31.12.2013	3.50%	307	10	167	4
<i>щ.дол</i>	25	31.12.2013	3.50%	40	3	40	2
<i>щ.дол</i>	20	31.12.2013	3.50%	32	3	32	3

СОФАРМА АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г

<i>евро</i>	3	07.11.2013	13.00%	7	-	6	-
				<u>64 144</u>	<u>3 144</u>	<u>62 454</u>	<u>1 364</u>

Към 30.09.2013 г. са учредени особени залози като обезпечение по получени от дружеството банкови заеми върху вземания от свързани лица в размер на 16,229 х.лв. (31.12.2012 г.: 10,500 х.лв) (Приложение № 26 и № 29).

22. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Вземания от клиенти	25 113	21 240
Обезценка на несъбираеми вземания	(229)	(583)
	<u>24 884</u>	<u>20 657</u>
Предоставени аванси	2 066	1 882
Общо	<u>26 950</u>	<u>22 539</u>

Вземанията от клиенти са безлихвени и от тях – 507 х.лв. са левови (31.12.2012 г.: 1,020 х.лв.), в евро – 21,710 х.лв. (31.12.2012 г.: 17,389 х.лв.), в полски злоти – 1,705 х.лв. (31.12.2012 г.: 2,248 х.лв) и в щатски долари – 962 х.лв (31.12.2012 г.: няма).

Три основни контрагента на дружеството формират около 68,60 % от вземанията от клиенти (за 2012 г. – 70,53 %).

Обичайно дружеството договаря с клиентите срок на плащане на вземанията по продажби от 60 до 180 дни.

Дружеството е определило обичаен кредитен период от 180 дни, за който не начислява лихви на клиентите. Забава след този срок е приета от дружеството като индикатор за обезценка. Ръководството преценява събираемостта като анализира индивидуалната експозиция на клиента, възможностите за погасяване и взема решение относно начисляването на обезценка.

Към 30.09.2013 г. са учредени особени залози като обезпечение по получени от дружеството банкови заеми върху търговски вземания в размер на 22,763 х.лв. (31.12.2012 г.: 32,562 х.лв.) (Приложение № 26 и № 29).

Възрастовата структура на непаядежилите (редовни) търговски вземания е както следва:

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
до 30 дни	13 605	3 188
от 31 до 90 дни	1 949	11 666
от 91 до 180 дни	4 732	495
от 181 до 360 дни	141	-
Общо	<u>20 427</u>	<u>15 349</u>

Възрастовата структура на просрочени необезценени търговски вземания е както следва:

СОФАРМА АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
от 31 до 90 дни	660	4 536
от 91 до 180 дни	1 915	391
от 181 дни до 360 дни	698	381
над 361 дни	1 184	-
Общо	4 457	5 308

Възрастовата структура на просрочени обезценени търговски вземания е както следва:

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
над 1 г.	229	583
обезценка	(229)	(583)
	-	-

Движение на коректива за обезценка е както следва:

	2013	2012
	BGN '000	BGN '000
Салдо в началото на годината	583	39
Отписани суми като несъбираеми	(354)	(28)
Отчетена обезценка	17	35
Възстановена обезценка	(17)	(29)
Придобити обезценки при продажба на дъщерни дружества	-	566
Салдо в края на годината	229	583

Предоставените аванси на доставчици са за покупка на:

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Суровини и материали	1 529	1 775
Услуги	537	107
Общо	2 066	1 882

Предоставените аванси са текущи. От тях в лева са 1,184х.лв. (31.12.2012 г.: 1,415 х.лв.), в евро - 309 х.лв. (31.12.2012 г.: 208 х.лв.) и в щатски долари – 573 х.лв. (31.12.2012 г.: 259 х.лв.) .

23. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ

СОФАРМА АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г

Другите вземания и предплатени разходи включват:

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Данъци за възстановяване	4 889	6 958
Предоставени средства на Централен депозитар за изплащане на дивиденди	4 086	-
Предоставени заеми на трети лица	1 022	447
Предоставени средства на инвестиционен посредник	812	652
Съдебни и присъдени вземания	2 213	2 640
Обезценка на съдебни вземания	<u>(1 721)</u>	<u>(799)</u>
	492	1 841
Предплатени разходи	318	1 036
Вземания по предоставени депозити като гаранции	288	302
Други	<u>326</u>	<u>324</u>
Общо	<u>12 233</u>	<u>11 560</u>

Другите вземания към 30.09.2013 г. в размер на 326 х.лв., включват 258 х.лв. (178 х. щ.д.) (31.12.2012 г.: 269 х.лв.), предоставени парични средства на Върховен касационен съд като обезпечение по съдебно дело.

Данъците за възстановяване включват:

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Акциз	3 611	3 554
ДДС	1 130	2 002
Корпоративен данък	97	1 300
Данъци при източника	<u>51</u>	<u>102</u>
Общо	<u>4 889</u>	<u>6 958</u>

Условията при които са предоставени заеми на трети лица са както следва:

Вид валута	Договорена сума	Падеж	Лихвен %	30.09.2013		31.12.2012	
				BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
	'000						

СОФАРМА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г

					<i>в т.ч. лихва</i>		<i>в т.ч. лихва</i>
<i>лева</i>	1 800	30.06.2014	6.80%	559	1	-	-
<i>лева</i>	298	23.02.2014	7.00%	391	13	300	2
<i>лева</i>	31	31.12.2013	6.00%	34	3	33	2
<i>лева</i>	30	25.07.2014	8.08%	31	1	-	-
<i>лева</i>	350	30.06.2014	6.80%	7	-	6	-
<i>лева</i>	100	31.12.2013	8.08%	-	-	108	8
				1 022	18	447	12

Предплатените разходи включват:

	<i>30.09.2013 BGN '000</i>	<i>31.12.2012 BGN '000</i>
Абонаменти	172	357
Застраховки	114	425
Лицензионни и патентни такси	15	23
Ваучери	12	3
Реклама	2	138
Наеми	2	55
Други	1	35
Общо	318	1 036

Предоставени депозити като гаранции включват:

	<i>30.09.2013 BGN '000</i>	<i>31.12.2012 BGN '000</i>
Гаранции по договори за строителство	110	110
Гаранции по договори за доставка на горива	86	86
Гаранции за доставка на съобщителни услуги	33	33
Гаранции за доставка на медикаменти	47	26
Други	12	47
Общо	288	302

24. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

Паричните средства включват:

30.09.2013   31.12.2012

	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Парични средства в разплащателни сметки	3 667	2 509
Парични средства в каса	156	77
Предоставени банкови гаранции	-	9
Парични средства и парични еквиваленти за парични потоци	<u>3 823</u>	<u>2 595</u>

Паричните средства по разплащателните сметки са: в лева – 1,295 х.лв. (31.12.2012 г.: 211 х.лв.), в евро – 1,287 х.лв. (31.12.2012 г.: 1,328 х. лв.) и в щатски долари – 1,085 х.лв.(31.12.2012 г.: 979 х.лв.).

Паричните средства в каса са основно в лева.

25. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

Основен акционерен капитал

Към 30.09.2013 г. регистрираният акционерен капитал на Софарма АД възлиза на 132,000 х.лв., разпределени в 132,000,000 акции с номинална стойност един лев за акция.

Акциите са обикновени, безналични с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и са регистрирани за търговия на Българска фондова борса – София АД и Варшавската фондова борса.

<i>Издадени и напълно платени обикновени акции</i>	<i>Акции</i>	<i>Основен капитал, нетно от обратно изкупени акции</i>
	<i>брой</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари 2012 година	<u>129 431 391</u>	<u>121 964</u>
Обратно изкупени собствени акции	(917 622)	(2 109)
Разход по обратно изкупени собствени акции	-	(11)
Салдо на 31 декември 2012 година	<u>128 513 769</u>	<u>119 844</u>
Салдо на 1 януари 2013 година	<u>128 513 769</u>	<u>119 844</u>
Обратно изкупени собствени акции	(1 755 375)	(5 171)
Разход по обратно изкупени собствени акции	-	(26)
Салдо на 30 септември 2013 година	<u>126 758 394</u>	<u>114 647</u>

Обратно изкупените собствени акции към 30.09.2013 г. са 5,241,606 броя на стойност 17,353 х.лв. (31.12.2012 г: 3,486,231 броя в размер на 12,156 х.лв). През текущата година са закупени 1,755,375 броя акции, а през 2012 год. – 917,622 броя чрез инвестиционен посредник.

СОФАРМА АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г**

Към 30.09.2013 г. дружеството има *акции държани от негови дъщерни* дружества както следва:

- от Софарма Трейдинг АД – 23,500 броя (31.12.2012 г.: 146,338 броя).
- от Унифарм АД – 221,166 броя (31.12.2012 г.: 221,166 броя).

Резервите на дружеството са обобщено представени в таблицата по-долу:

	<i>30.09.2013</i>	<i>31.12.2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Законови резерви	30 051	25 934
Преоценъчен резерв на имоти, машини и оборудване	25 056	25 093
Ревърв по финансови активи на разположение и за продажба	740	514
Допълнителни резерви	<u>166 508</u>	<u>138 387</u>
Общо	<u>222 355</u>	<u>189 928</u>

Законовите резерви в размер на 30,051 х.лв. (31.12.2012 г: 25,934 х.лв.) са формирани от разпределение на печалбата и включват изцяло сумите за фонд “Резервен”.

Движението на законовите резерви е както следва:

	<i>2013</i>	<i>2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	<u>25 934</u>	<u>21 855</u>
Разпределение на печалбата	<u>4 117</u>	<u>4 079</u>
Салдо на 30 септември / 31 декември	<u>30 051</u>	<u>25 934</u>

Преоценъчният резерв за имоти, машини и оборудване в размер на 25,056 х.лв. (31.12.2012 г.: 25,093 х.лв.) е формиран от положителната разлика между балансовата стойност на имотите, машините, оборудването и техните справедливи стойности към датите на съответните преоценки. Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно в този резерв.

Движението на преоценъчния резерв на имоти, машини и оборудване е както следва:

<i>2013</i>	<i>2012</i>
<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>

СОФАРМА АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г

Салдо на 1 януари	25 093	25 360
Увеличение от преоценки на имоти, машини и оборудване	4	18
Начислен отсрочен данък, свързан с преоценки	-	(2)
Трансфер към неразпределена печалба	(41)	(283)
Салдо на 30 септември / 31 декември	25 056	25 093

Резервът по финансови активи на разположение и за продажба е в размер на 740 х.лв. (31.12.2012 г.: 514 х.лв.) и е формиран от ефектите от последваща оценка на инвестициите на разположение и за продажба по справедлива стойност.

Движението на резерва по финансови активи на разположение и за продажба е както следва:

	2013 BGN '000	2012 BGN '000
Салдо на 1 януари	514	2
Нетен доход от преоценки на финансови активи на разположение и за продажба	226	513
Кумулативна загуба от преоценки, рекласифицирани към текуща печалба или загуба при продажба на финансови активи на разположение и за продажба	-	(1)
Салдо на 30 септември / 31 декември	740	514

Допълнителните резерви в размер на 166,508 х.лв. (31.12.2012 г.: 138,387 х.лв.) са формирани от разпределение на печалбите по решение на акционерите и могат да бъдат използвани за изплащане на дивидент, за увеличение на основния капитал, както и за покриване на загуби.

Движението на допълнителните резерви е както следва:

	2013 BGN '000	2012 BGN '000
Салдо на 1 януари	138 387	110 696
Разпределена печалба през годината	28 121	27 691
Салдо на 30 септември / 31 декември	166 508	138 387

Движението на *неразпределената печалба* е както следва:

2013 BGN '000	2012 BGN '000
------------------	------------------

СОФАРМА АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г

Салдо на 1 януари	41 168	40 791
Разпределение на печалбата за резерви	(32 238)	(31 770)
Плащане на дивиденди	(8 930)	(9 021)
Трансфер от преоценъчен резерв на имоти, машини и оборудване	41	283
Текущ резултат за годината	31 470	40 885
Салдо на 30 септември / 31 декември	31 511	41 168

Основен доход на акция

	30.09.2013	30.09.2012
Средно претеглен брой акции	127 699 080	129 044 383
Нетна печалба за годината (BGN '000)	31 470	35 192
Основен доход на акция (BGN)	0.25	0.27

26. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

Вид валута	Договорена сума на заема	Падеж	30.09.2013			31.12.2012		
			Дългосрочна част	Краткосрочна част	Общо	Дългосрочна част	Краткосрочна част	Общо
	'000		BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
<i>Инвестиционни заеми</i>								
евро	32 000	15.04.2021	46 507	7 709	54 216	51 779	5 888	57 667
<i>Кредитни линии</i>								
лева	23 470	31.01.2014	-	-	-	-	Приложение №32	-
			46 507	7 709	54 216	51 779	5 888	57 667

Дружеството постепенно е установило политика на ежегодно преговаряне на условията на първоначално договорени дългосрочни кредитни линии, вкл. падежните срокове. От датата на преговарянето удължените кредитни линии се представят като краткосрочни банкови заеми (Приложение № 29).

Получените заеми в евро са договорени при лихвен процент определен на база три месечен EURIBOR плюс надбавка до 2.8 пункта (2012 г.: три месечен EURIBOR плюс надбавка до 2.8 пункта).

В полза на банките-кредитори за обезпечение на посочените по-горе заеми са учредени:

- Ипотеки на недвижими имоти – 48,443 х.лв. (31.12.2012 г. – 6,222 х.лв.) (Приложение № 13);

- Особени залози на машини, съоръжения и оборудване – 29,492 х.лв. (31.12.2012 г. – 13,700 х.лв.) (Приложение № 13);

27. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ФИНАНСОВ ЛИЗИНГ

Включените в отчета за финансовото състояние задължения по финансов лизинг са по договори за придобиване на автомобили. Те са представени нетно от дължимата в бъдеще лихва и са както следва:

<i>Срок</i>	30.09.2013 BGN '000	31.12.2012 BGN '000
До една година	65	270
Над една година	62	682
Общо	127	952

Минималните лизингови плащания по финансовия лизинг са дължими както следва:

<i>Срок</i>	30.09.2013 BGN '000	31.12.2012 BGN '000
До една година	80	511
Над една година	70	1 194
	150	1 705
Бъдещ финансов разход по финансов лизинг	(23)	(753)
Сегашна стойност на задълженията по финансов лизинг	127	952

Дължимите в рамките на следващите 12 месеца лизингови вноски са представени в отчета за финансовото състояние като “други текущи задължения” (Приложение № 34).

28. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Тези задължения възникват съгласно договор за финансиране по оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика” 2007 – 2013 г. Финансирането е обвързано с финансиране на машини и оборудване. Краткосрочната част на финансирането в размер на 90 х.лв ще бъде призната като текущ разход през следващите 12 месеца от датата на отчета за финансовото състояние и е представена в Други текущи задължения (Приложение № 34).

29. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

<i>Вид валута</i>	<i>Договорена сума</i>	<i>Падеж</i>	30.09.2013	31.12.2012
-------------------	------------------------	--------------	-------------------	-------------------

	'000		BGN'000	BGN'000
Банкови заеми (овърдрафти)				
евро	20 000	31.05.2014	34 058	39 091
евро	12 500	17.02.2014	13 341	24 384
лева	10 000	30.06.2014	9 994	10 003
евро	5 000	31.05.2014	9 795	9 785
евро	5 000	31.05.2014	3 759	-
евро	3 000	28.09.2013	-	2 858
щ.д.	4 000	01.05.2013	-	5 936
евро	1 968	01.05.2013	-	3 632
			70 947	95 689
Удължени кредитни линии				
лева	23 470	31.01.2014	10 938	19 772
лева	18 000	30.08.2014	11 736	15 028
евро	5 000	31.08.2014	7 453	9 772
евро	3 000	25.08.2013	-	5 863
евро	2 500	31.08.2013	-	1 803
евро	2 500	20.11.2013	-	4 851
			30 127	57 089
Общо			101 074	152 778

Получените банкови заеми в евро са договорени при лихвен процент, определен на база шест месечен EURIBOR плюс надбавка до 3 пункта, три месечен EURIBOR плюс надбавка до 3,85 пункта и едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 2,75 пункта, а за тези в лева – едномесечен SOFIBOR плюс 3,75 пункта. (2012 г.: за тези в евро - шест месечен EURIBOR плюс надбавка до 3. пункта, три месечен EURIBOR плюс надбавка до 3.85 пункта и едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 3 пункта, за тези в щатски долари – три месечен LIBOR плюс надбавка до 3.85 пункта, а за тези в лева – едномесечен SOFIBOR плюс 3,75 пункта и двуседмичен SOFIBOR плюс 3,5 пункта). Кредитите са за оборотни средства.

В полза на банките кредитори за обезпечение на посочените по-горе заеми са учредени:

- Ипотеки на недвижими имоти – 37,372 х.лв. (31.12.2012 г.: 39,147 х.лв) (Приложение № 13);
- Особени залози на:
  - машини и оборудване – 13,827 х.лв. (31.12.2012 г. : 18,835) (Приложение № 13);
  - вземания от свързани предприятия – 16,229 х.лв (31.12.2012 г. – 10,500 х.лв.) (Приложение № 21);
  - търговски вземания – 22,763 х.лв. (31.12.2012 г. : 32,562 х.лв.) (Приложение № 22);
  - материални запаси – 35,525 х.лв (31.12.2011 г. – 38,372 х.лв.) (Приложение № 20).

30. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Търговските задължения включват:

	<i>30.09.2013</i>	<i>31.12.2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Задължения към доставчици	5 498	6 860
Получени аванси	688	230
Общо	6 186	7 090

	<i>30.09.2013</i>	<i>31.12.2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Задължения към доставчици от чужбина	3 331	5 350
Задължения към доставчици от страната	2 167	1 510
Общо	5 498	6 860

Задълженията към доставчици са текущи, безлихвени и са за получени материали и услуги. Валутните задължения са в размер на 3,331 х.лв. (31.12.2012 г: 5,350 х.лв.). От тях в евро са 2,721 х.лв. (31.12.2012 г: 4,303 х.лв.), в щат.долари – 610 х.лв. (31.12.2012 г: 1,030 х.лв.) и в други валути – няма (31.12.2012 г: 17 х.лв.).

Обичайният среден кредитен период, за който не се начислява лихва по търговски задължения е 180 дни. Дружеството няма просрочени търговски задължения.

Дружеството има предоставени депозити като обезпечения (Приложение № 18 и Приложение № 23) на задължения към доставчици по търговски сделки в размер на 723 х.лв. (31.12.2012 г.: 735 х.лв.).

31. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Задълженията към свързани предприятия включват:

	<i>30.09.2013</i>	<i>31.12.2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Задължения към дъщерни предприятия	5 387	3 753
Задължения към дружества под общ индиректен контрол	276	12
Задължения към дружества под общ контрол чрез ключов управленски персонал	351	-
Задължения към дружества основни акционери	50	17
Общо	6 064	3 782

Задълженията към свързани предприятия по видове са както следва:

<i>30.09.2013</i>	<i>31.12.2012</i>
<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>

Задължения за доставка на услуги	5 843	3 738
Задължения за доставка на дълготрайни материални активи	150	-
Задължения за строителство на нови производствени мощности	43	-
Задължения за доставка на материални запаси	28	44
Общо	6 064	3 782

Търговските задължения към свързани предприятия са текущи, в лева, евро и полски злоти и не са обезпечени допълнително от дружеството. Левовите задължения са в размер на 5,018 х.лв (31.12.2012 г: 3,426 х.лв.), в евро – 373 х.лв (31.12.2012 г: 48 х.лв.) и в полски злоти – 673 х.лв(31.12.2012 г.: 308 х.лв).

32. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ

Данъчните задължения включват:

	30.09.2013 BGN '000	31.12.2012 BGN '000
Данъци при източника	212	3
Данъци върху доходите на физическите лица	171	205
Общо	383	208

До датата на издаване на настоящия отчет са извършени ревизии и проверки както следва:

- по ДДС – до 31.12.2011 г.;
- пълна данъчна ревизия – до 31.12.2011 г.;
- Национален осигурителен институт – до 31.10.2008 г.

Данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество - данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

33. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

Задълженията към персонала и социалното осигуряване са както следва:

30.09.2013 BGN '000	31.12.2012 BGN '000
------------------------	------------------------

СОФАРМА АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г**

Задължения към персонала, в т.ч.:	4 572	3 117
<i>текущи задължения</i>	1 673	813
<i>тантиеми</i>	2 051	1 627
<i>начисления за непозвани компенсируеми отпуски</i>	848	677
Задължения по социалното осигуряване, в т.ч.:	697	567
<i>текущи задължения</i>	554	458
<i>начисления за непозвани компенсируеми отпуски</i>	143	109
Общо	5 269	3 684

34. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Другите текущи задължения включват:

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Задължение за дивиденди	4 329	251
Присъдени суми по съдебни дела	277	281
Удръжки от работните заплати	182	190
Правителствени дарения (финансирания) по сключени договори за безвъзмездна финансова помощ по европейски програми	90	-
Задължение по финансов лизинг	65	270
Други	29	14
Общо	4 972	1 006

35. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ***Съдебни дела***

През 2011 г. Софарма АД започва арбитражен процес пред Международната търговска палата в Париж срещу свой клиент по повод неплатени доставки за получени стоки в размер на 1,034 х. евро (2,022 х. лв.). Клиентът от своя страна е подал насрещен иск за щети причинени от неоснователно прекратяване на договор за дистрибуция от страна на Софарма АД в размер на 2,426 х. евро (4,745 х. лв.). С решение от 23.10.2012 г. на Арбитражния съд в Париж искът на Софарма АД е удовлетворен, а насрещният иск е отхвърлен.

През 2013 г. ще бъде разгледан от Арбитражния съд в Париж допълнителния иск от Софарма за компенсация на загуба на бизнес, претърпяна в резултат от увреждане на имиджа на дружеството в размер на 1,770 х. евро. Очаква се и решението на съда относно арбитражните разходи.

Съгласно въззивно решение на САС от 08.11.2012 г. Софарма АД е осъдено солидарно със свое дъщерно дружество за неплатени задължения към доставчик от страна на дъщерното дружество на стойност 145 х.лв. (95 х.щ.д.) вкл. главница и неустойки, както и за законната лихва върху тази сума, считано от 22.12.2005г. до датата на окончателното изплащане на задължението и 12 х.лв. - разноси по делото. Задължението изцяло е начислено в отчета за финансовото състояние към 31.12.2012 г. на дъщерното дружество. Срещу решението са подадени касационни жалби от всички страни по делото.

Поръчителства и предоставени гаранции

Дружеството е съдлъжник по получени банкови кредити и лизингови договори и гарант пред банки на следните дружества, с предмет на дейност търговия с лекарствени средства:

	Падеж	Вид валута	Размер		Състояние на дълга 30.09.2013 BGN'000
			Оригинална валута	BGN'000	
Софарма Имоти АДСИЦ	29.12.2020	евро	30 000	58 675	50 363
Софарма Трейдинг АД	31.08.2013	евро	15 500	30 315	27 219
Софарма Трейдинг АД	30.06.2014	евро	10 000	19 558	19 558
Софарма Трейдинг АД	30.06.2014	евро	8 434	16 495	16 495
Софарма Трейдинг АД	25.03.2016	евро	7 500	14 669	14 021
Витамины ОАО	19.12.2013	евро	7 000	13 691	13 691
Софарма Трейдинг АД	30.06.2014	лева	10 000	10 000	10 000
Софарма Трейдинг АД	25.04.2014	евро	3 000	5 867	5 860
SIA BRIZ	28.08.2014	евро	3 000	5 867	5 517
Софарма Трейдинг АД	31.12.2019	евро	3 000	5 867	3 211
Софарма Трейдинг АД	30.08.2014	евро	2 050	4 009	3 010
Софарма Трейдинг АД	30.06.2014	лева	3 732	3 732	2 642
Софарма Трейдинг АД	30.06.2018	евро	2 000	3 912	2 390
Софарма Трейдинг АД	31.12.2017	евро	1 448	2 832	2 329
Биофарм Инженеринг АД	16.04.2023	евро	4 500	8 312	1 559
Момина крепост АД	20.09.2014	евро	500	978	739
Софарма Трейдинг АД	31.12.2017	евро	450	881	734
Българска роза Севтополис АД	31.01.2015	евро	1 617	3 163	637
Софарма Трейдинг АД	25.10.2016	евро	432	846	557
Енергоинвестмънт АД	28.08.2014	лева	2 018	2 018	518
Минералкомерс АД	20.09.2017	евро	100	196	157
Софарма Трейдинг АД	30.11.2015	евро	113	221	147
Софарма Трейдинг АД	25.11.2017	евро	87	29	147
Софарма Трейдинг АД	30.06.2014	евро	66	129	129
Софарма Трейдинг АД	25.05.2016	евро	89	174	101
Софарма Трейдинг АД	25.07.2016	евро	63	124	76
Минералкомерс АД	20.12.2015	евро	50	98	59
Софарма Трейдинг АД	25.05.2016	евро	41	80	56
Софарма Трейдинг АД	25.09.2016	евро	22	42	33
Софарма Трейдинг АД	25.06.2016	евро	23	45	27
Софарма Трейдинг АД	25.06.2016	евро	22	43	26
Софарма Трейдинг АД	25.09.2016	евро	15	29	18
				212 897	182 026

В полза на банките кредитори за обезпечение на заеми получени от дъщерни дружества са учредени:

- Ипотеки на недвижими имоти – 8,691 х.лв. (31.12.2012 г.: няма) (Приложение № 13);
- Особени залози на:

- машини и оборудване с балансова стойност – 2,413 х.лв. (31.12.2012 г. : няма) (Приложение № 13);

- съоръжения с балансова стойност – 236 х.лв (31.12.2012 г.: няма) (Приложение № 13);

- търговски вземания (вписани втори по ред) – 19,705 х.лв. (31.12.2012 г. : няма) (Приложение № 22);

- материални запаси – 15,000 х.лв (31.12.2011 г.: няма) (Приложение № 20).

В полза на банка кредитор за обезпечение на заем получени от дружество извън групата е учреден залог на материални запаси в размер на 2,623 х.лв (31.12.2011 г.: 2,583 х.лв).

Стоки на отговорно пазене

Към 30.09.2013 г. има чужди активи (стоки на отговорно пазене), налични в складовете на Софарма АД в размер на 4,780 х.лв(31.12.2012 г.: няма).

Вземания по оперативен лизинг

През 2012 г. и 2013 г. основни отменяеми договори за отдаване под наем на имущество, собственост на Софарма АД са :

- Склад за лекарствени средства – отдадена наемна площ 6,778 кв.м при срок на договора 5 г.
- Склад за лекарствени средства – отдадена наемна площ 5,000 кв.м при срок на договора 5 г.
- Склад за лекарствени средства – отдадена наемна площ 1,138 кв.м при срок на договора 5 г.

Очакваните наемни плащания по всички, сключени договори за наем са както следва:

	2013	2012
	BGN '000	BGN '000
В рамките на една година	1 405	1 456
За период от една до пет години	2 198	3 465
Общо	3 603	4 921

През 2013 г. се сключиха двадесет годишни отменяеми договори за отдаване под аренда на 7,000 дка земеделска земя, собственост на Софарма АД.

Очакваните арендни плащания по всички, сключени договори за аренда са както следва:

	2013	2012
	BGN '000	BGN '000

В рамките на една година	28	-
За период от една до пет години	116	-
За период от пет до десет години	146	-
За период от десет до двадесе години	292	-
Общо	582	-

Други

Дружеството е изпълнило своите задължения по Закона за управление на отпадъците (ЗУО), поради което в отчета за финансовото състояние не са включени задължения за продуктова такса, независимо, че към датата на изготвяне на финансовия отчет все още няма официален документ, доказващ, че Екобулпак (организацията, в която дружеството членува) е изпълнил ангажиментите си по ЗУО.

36. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и достигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които могат да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството. Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на продуктите и услугите на дружеството и на привлечения от него заеман капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от него инвестиции и формите за поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска се осъществява текущо от ръководството на дружеството съгласно политиката определена от Съвета на директорите. Последният е приел основни принципи за общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретни процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден, и за риска при използването на недеривативни инструменти.

Категории финансови инструменти:

<i>Финансови активи</i>	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	13 230	19 472
<i>Инвестиции на разположение и за продажба (в акции)</i>	13 230	19 472
Кредити и вземания	159 712	192 656
<i>Дългосрочни вземания от свързани предприятия</i>	435	1 183
<i>Други дългосрочни вземания</i>	17	922
<i>Краткосрочни вземания от свързани предприятия</i>	128 488	167 113
<i>Търговски вземания</i>	24 884	20 657
<i>Други вземания</i>	5 888	2 781
Парични средства и парични еквиваленти	3 823	2 595

Общо финансови активи	<u><u>176 765</u></u>	<u><u>214 723</u></u>
Финансови пасиви	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Банкови заеми	155 290	210 445
Дългосрочни банкови заеми	46 507	51 779
Краткосрочни банкови заеми	101 074	152 778
Краткосрочна част на дългосрочни банкови заеми	7 709	5 888
Други задължения	16 293	12 126
Търговски задължения към свързани лица	6 064	3 782
Търговски задължения	5 498	6 860
Задължения по финансов лизинг	127	952
Други задължения	<u>4 604</u>	<u>532</u>
Общо финансови пасиви по амортизирана стойност	<u><u>171 583</u></u>	<u><u>222 571</u></u>

Валутен риск

Дружеството извършва своята дейност при активен обмен с чуждестранни доставчици и клиенти. Поради това то е изложено на валутен риск, основно спрямо щатския долар. Дружеството доставя част от основните си суровини и материали в щатски долари. Валутният риск е свързан с негативното движение на валутния курс на щатския долар спрямо българския лев при бъдещите стопански операции, по признатите валутни активи и пасиви, и относно нетните инвестиции в чуждестранни дружества.

Останалата част от операциите на дружеството обичайно са деноминирани в български лева и/или в евро.

За контролиране на валутния риск в дружеството има въведена система на планиране на доставките от внос, за продажбите във чуждестранна валута, както и процедури за ежедневно наблюдение на движенията във валутния курс на щатския долар и контрол върху предстоящи плащания.

Активите и пасивите, деноминирани в български левове и чуждестранна валута са представени, както следва:

30 септември 2013 г.	в USD	в EUR	в BGN	в друга валута	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	-	-	11 749	1 481	13 230
Вземания и предоставени заеми	1 340	87 057	69 580	1 735	159 712
Парични средства и парични еквиваленти	<u>1 085</u>	<u>1 287</u>	<u>1 442</u>	<u>9</u>	<u>3 823</u>
Общо финансови активи	<u><u>2 425</u></u>	<u><u>88 344</u></u>	<u><u>82 771</u></u>	<u><u>3 225</u></u>	<u><u>176 765</u></u>
Банкови заеми	-	122 622	32 668	-	155 290

СОФАРМА АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДУИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г

Други задължения	869	3 094	11 530	800	16 293
Общо финансови пасиви	869	125 716	44 198	800	171 583

<i>31 декември 2012 г.</i>	в USD	в EUR	в BGN	в друга валута	Общо
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Финансови активи на разположение и за продажба	-	-	18 394	1 078	19 472
Вземания и предоставени заеми	239	95 721	94 448	2 248	192 656
Парични средства и парични еквиваленти	980	1 328	282	5	2 595
Общо финансови активи	1 219	97 049	113 124	3 331	214 723
Банкови заеми	5 936	159 705	44 804	-	210 445
Други задължения	1 294	4 351	5 204	1 277	12 126
Общо финансови пасиви	7 230	164 056	50 008	1 277	222 571

Анализ на валутната чувствителност

Ефектът от валутната чувствителност при 10 % увеличение/намаление на текущите обменни курсове на българския лев спрямо щатския долар и спрямо другите валутни експозиции на база структурата на валутните активи и пасиви и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

	USD	
	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Финансов резултат +	140	(541)
Натрупани печалби +	140	(541)
Финансов резултат -	(140)	541
Натрупани печалби -	(140)	541

При увеличение с 10 % на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) за 2013 г. би бил увеличение с 140 х.лв. (2012 г: в посока намаление с 541 х.лв). Същият стойностен ефект би имало и върху собствения капитал – компонент „неразпределени печалби”. Най-голямо влияние върху това увеличение оказват търговските вземания. През 2012 г влияние в посока намаление оказват банковите заеми.

При намаление с 10 % на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) би бил равен и реципрочен на посочения по – горе резултат при увеличението.

Влиянието на останалите валути (извън щ.долар) при 10 % увеличение на курсовете им спрямо българския лев е незначително върху печалбата на дружеството (след облагане). Крайният ефект върху нея за 2013 г. е в посока увеличение в размер на 217 х.лв.(за 2012 г.: в посока увеличение в размер на 200 х. лв.). Ефектът върху собствения капитал е на същата стойност и в посока увеличение /намаление и рефлектира в компонент „натрупани печалби”.

Ръководството е на мнение, че посочения по-горе анализ на валутната чувствителност на база балансова структура на валутните активи и пасиви отразява и валутната чувствителност на дружеството през годината.

Ценови риск

Дружеството е изложено, от една страна, на ценови риск от два фактора:

- а) евентуално нарастване на доставните цени на суровините и материалите, доколкото над 80 % от използваните суровини са от внос и заемат средно 50 % от разходите за производство; и
- б) нарастващата конкуренция на българския фармацевтичен пазар, намираща отражение и в цените на лекарствата.

За минимизиране на това влияние дружеството прилага фирмена стратегия, целяща оптимизиране на производствените разходи, валидиране на алтернативни доставчици предлагащи изгодни търговски условия, разширяване на номенклатурата чрез разработване на нови за пазара генерични продукти и не на последно място гъвкава маркетингова и ценова политика. Ценовата политика е функция от три основни фактора - структура на разходите, цени на конкуренти и покупателна възможност на потребителите.

От друга страна, дружеството е изложено на ценови риск по отношение на притежаваните от него акции, класифицирани като инвестиции на разположение и за продажба. За целта ръководството следи и анализира всички промени на пазара на ценни книжа, както и използва консултантските услуги на един от най-авторитетните в страната инвестиционни посредници. Допълнително, към настоящия етап, поради икономическата и финансова криза, ръководството е взело решение за силно редуциране на операциите на фондовите пазари, задържане на закупените акции в по-дългосрочен хоризонт при текущо наблюдение на докладваните от съответния емитент финансови и бизнес показатели, както и развитието на дейността му в условията на криза.

Кредитен риск

Кредитен е рискът, при който клиентите на дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските вземания. Последните са представени в отчета за финансово състояние в нетен размер, след приспадане на начислените обезценки по съмнителни и трудносъбираеми вземания. Такива обезценки са направени където и когато са били налице събития, идентифициращи загуби от несъбираемост съгласно предишен опит.

В своята търговска практика дружеството е прилагало различни схеми на дистрибуция, докато постигне сегашния ефективен подход, съобразен с пазарната обстановка на работа, с разнообразните начини на плащане, както и с включването на търговски рабати. Дружеството работи с контрагенти с история на взаимоотношенията на основните си пазари, като си партнира с над 70 български и чуждестранни лицензирани търговци на лекарства.

Работата с НЗОК и държавните болнични заведения също изискват политика на отложени плащания. В този смисъл независимо, че е налице концентрация на кредитен риск, той се контролира посредством подбор, текущо наблюдение върху ликвидността и финансовия стабилитет на търговските партньори, както и пряка комуникация с тях и търсене на бързи мерки при първи индикатори за проблеми.

Дружеството има концентрация на вземания от свързани лица (търговски вземания и заеми), както следва:

	30.09.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Клиент 1	20%	37%
Клиент 2	21%	15%
Клиент 3	16%	14%

Дружеството има концентрация на търговски вземания от един клиент извън свързаните лица в размер на 44.29 % от всички търговски вземания (31.12.2012 г.: 52.66 %).

Отсрочени плащания (продажби на кредит) се предлагат само на клиенти, които имат дълга история и търговско сътрудничество с дружеството, добро финансово състояние и липса на нарушения при спазването на договорените кредитни условия.

Събираемостта на вземанията се контролира директно от изпълнителния директор, финансовия и търговския директори. Отговорността им е оперативна да контролират и регулират вземанията съобразно обективните дадености на пазара, състояние и възможности на съответния контрагент, и респ. пазарните цели потребностите на дружеството.

Дружеството има разработена политика и процедури за оценка на кредитоспособността на своите контрагенти и определяне на кредитен рейтинг и кредитни лимити по група клиенти.

Паричните средства в дружеството и разплащателните операции са съсредоточени в различни първокласни банки. При разпределението на паричните потоци между тях ръководството на дружеството се съобразява с редица фактори, между които размерите на капитала, сигурността, ликвидността, кредитния потенциал на банката и др.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж.

Дружеството генерира и поддържа достатъчен обем на ликвидни средства. Вътрешен източник на ликвидни средства за дружеството е основната му стопанска дейност, генерираща достатъчни оперативни потоци. Външни източници на финансиране са банките и други постоянни партньори. Съществено влияние върху ликвидността на дружеството може да окаже изменението на курса на долара във връзка с доларовите позиции на руския пазар и динамиката на пазара, ако се отклони от прогнозните очаквания. С цел изолиране евентуалния ликвиден риск, дружеството работи със система от алтернативни механизми за действие и прогнози, крайният ефект от което е поддържането на добра ликвидност, респективно способност за финансиране на стопанската си дейност. Това се допълва от текущо наблюдение на падежите на активите и пасивите и контрол върху изходящите парични потоци.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите недеривативни активи и пасиви на дружеството, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет към датата на отчета за финансово състояние. Таблицата е изготвена на база на недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която вземането и респ. задължението е изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

<i>30 септември 2013 г.</i>	до 1 м	от 1 до 3 м	от 3 до 6 м	от 6 до 12 м	от 1 -до 2 г	от 2 -до 5 г	над 5 г	Общо
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Финансови активи на разположение и за продажба	-	-	-	-	13 230	-	-	13 230
Вземания и предоставени заеми	27 411	82 738	30 057	20 995		20	435	161 656
Парични средства и парични еквиваленти	3 823	-	-	-	-	-	-	3 823
Общо активи	31 234	82 738	30 057	20 995	13 230	20	435	178 709
Банкови заеми	1 016	2 042	37 198	72 063	8 872	24 935	19 407	165 533
Други заеми и задължения	6 400	9 514	25	308	53	16	-	16 316
Общо пасиви	7 416	11 556	37 223	72 371	8 925	24 951	19 407	181 849
<i>31 декември 2012 г.</i>	до 1 м	от 1 до 3 м	от 3 до 6 м	от 6 до 12 м	от 1 -до 2 г	от 2 -до 5 г	над 5 г	Общо
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Финансови активи на разположение и за продажба	-	-	-	-	19 472	-	-	19 472
Вземания и предоставени заеми	80 889	20 107	29 977	63 011	1 852	32	435	196 303
Парични средства и парични еквиваленти	2 595	-	-	-	-	-	-	2 595
Общо активи	83 484	20 107	29 977	63 011	21 324	32	435	218 370
Банкови заеми	30 362	25 705	67 280	39 434	9 406	26 364	24 064	222 615
Други заеми и задължения	8 325	2 513	107	741	367	826	-	12 879
Общо пасиви	38 687	28 218	67 387	40 175	9 773	27 190	24 064	235 494

Риск на лихвоносни парични потоци

В структурата на активите на дружеството лихвоносните активи са представени от паричните средства, банкови депозити и предоставени заеми, които са с фиксиран лихвен процент. От друга страна, привлечените средства на дружеството под формата на дългосрочни и краткосрочни заеми са обичайно с променлив лихвен процент. Това обстоятелство частично поставя паричните потоци на дружеството в зависимост от лихвен риск. Покриването на този риск се постига по два начина:

а) оптимизиране на източниците на кредитни ресурси за постигане на относително по-ниска цена на привлечените средства; и

б) комбинирана структура на самите лихвени проценти по кредитите, която съдържа два компонента – постоянен и променлив, съотношението между които, а и абсолютната им стойност, могат да се постигнат и поддържат в благоприятен размер за дружеството. Постоянната компонента е с относително ниска абсолютна стойност и достатъчно голям относителен дял в общия лихвен процент. Това обстоятелство премахва вероятността от значителна промяна в лихвените равнища при евентуална актуализация на променливата компонента. Така се минимизира и вероятността от промяна в неблагоприятна посока на паричните потоци.

Ръководството на дружеството текущо наблюдава и анализира неговата експозиция спрямо промените в лихвените равнища. Симулират се различни сценарии на рефинансиране, подновяване на съществуващи позиции и алтернативно финансиране. На база на тези сценарии се измерва ефектът върху финансовия резултат и собствения капитал при промяна с определени пунктове или проценти. За всяка симулация, едно и също предположение за промяна на лихвения процент се прилага за всички основни валути. Изчисленията се правят за значителните лихвоносни позиции.

30 септември 2013 г.

	безлихвени	с плаващ лихвен %	с фиксиран лихвен %	Общо
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Финансови активи на разположение и за продажба	13 230	-	-	13 230
Заеми и вземания	97 692	-	62 020	159 712
Парични средства и парични еквиваленти	156	3 667	-	3 823
Общо финансови активи	111 078	3 667	62 020	176 765
Банкови заеми	-	155 290	-	155 290
Други заеми и задължения	16 166	127	-	16 293
Общо финансови пасиви	16 166	155 417	-	171 583

31 декември 2012 г.

	безлихвени	с плаващ лихвен %	с фиксиран лихвен %	Общо
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Финансови активи на разположение и за продажба	19 472	-	-	19 472
Заеми и вземания	129 295	-	63 361	192 656

СОФАРМА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г

Парични средства и парични еквиваленти	86	2 509	-	2 595
Общо финансови активи	148 853	2 509	63 361	214 723
Банкови заеми	334	210 111	-	210 445
Други заеми и задължения	11 174	952	-	12 126
Общо финансови пасиви	11 508	211 063	-	222 571

Таблицата по-долу показва чувствителността на дружеството при възможни промени с 0,50 пункта в лихвения процент на база структурата на активите и пасивите и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Ефектът е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

<i>2013 година</i>	<i>Увеличение/ намаление на лихвения процент</i>	<i>Ефект върху финансовия резултат след облагане печалба/(загуба)</i>	<i>Ефект върху собствения капитал увеличение/(намаление)</i>
EUR	Увеличение	(552)	(552)
BGN	Увеличение	(147)	(147)
KZT	Увеличение	(1)	(1)
EUR	Увеличение	552	552
BGN	Увеличение	147	147
KZT	Увеличение	1	1
<i>2012 година</i>	<i>Увеличение/ намаление на лихвения процент</i>	<i>Ефект върху финансовия резултат след облагане печалба/(загуба)</i>	<i>Ефект върху собствения капитал увеличение/(намаление)</i>
EUR	Увеличение	(717)	(717)
BGN	Увеличение	(201)	(201)
USD	Увеличение	(27)	(27)
UAH	Увеличение	(4)	(4)
EUR	Увеличение	717	717
BGN	Увеличение	201	201
USD	Увеличение	27	27
UAH	Увеличение	4	4

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала дружеството цели да създаде и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвращаемост на инвестираните средства на акционерите, стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в

неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитала.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост. Това съотношение се изчислява между нетния дългов капитал към общата сума на ангажирания капитал. Нетният дългов капитал се определя като разлика между всички привлечени заемни средства така, както са посочени в отчета за финансовото състояние и паричните средства и парични еквиваленти. Общата сума на ангажирания капитал е равна на собствения капитал и нетния дългов капитал.

През 2013 г. стратегията на ръководството на дружеството е да се поддържа съотношение в рамките на 25 - 30 % (2012 г.: 35 % – 40 %).

В таблицата по-долу са представени съотношенията на задлъжнялост на база структура на капитала:

	<i>2013</i>	<i>2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Общо дългов капитал, в т.ч:	155 417	211 397
<i>заеми от банки</i>	<i>155 290</i>	<i>210 445</i>
<i>задължения по финансов лизинг</i>	<i>127</i>	<i>952</i>
Намален с: паричните средства и паричните еквиваленти	(3 823)	(2 595)
Нетен дългов капитал	151 594	208 802
Общо собствен капитал	364 828	350 940
Общо капитал	516 422	559 742
Съотношение на задлъжнялост	0.29	0.37

Включените задължения в таблицата по-горе са оповестени в Приложения № 24, № 26, № 27 и № 29.

Справедливи стойности

Справедливата стойност най-общо представлява сумата, за която един актив може да бъде разменен или едно задължение да бъде изплатено при нормални условия на сделката между независими, желаещи и информирани контрагенти. Политиката на дружеството е да оповестява във финансовите си отчети справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, най-вече за тези, за които съществуват котировки на пазарни цени.

Справедливата стойност на финансовите инструменти, които не се търгуват на активни пазари се определя чрез оценъчни методи, които се базират на различни оценъчни техники и предположения на ръководството, направени на база пазарните условия към датата на отчета за финансово състояние (Приложение 2.27).

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските вземания и задължения, кредитите и депозитите, дружеството очаква да реализира тези финансови активи и чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Също така голямата част от финансовите активи и пасиви са или краткосрочни по своята същност (търговски вземания и задължения, краткосрочни заеми), или са отразени в отчета за

финансовото състояние по пазарна стойност (предоставени банкови депозити, инвестиции в ценни книжа) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност.

Инвестициите в дъщерни и, по изключение, част от инвестициите в други дружества с малцинствено участие, които са представени по цена на придобиване (себестойност).

Доколкото все още не съществува достатъчно пазарен опит, стабилност и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени, което е допълнително усложнено на настоящия етап от настъпващата финансова криза в страната.

Ръководството на дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансово състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

37. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

<i>Свързани лица</i>	<i>Вид на свързаност</i>	<i>Период на свързаност</i>
Телекомплект Инвест АД	Дружество – основен акционер	2012 г и 2013 г
Донев Инвестмънтс АД	Дружество – основен акционер	2012 г и 2013 г
Софарма Трейдинг АД	Дъщерно дружество	2012 г и 2013 г
Фармалогистика АД	Дъщерно дружество	2012 г и 2013 г
Българска роза Севтополис АД	Дъщерно дружество	2012 г и 2013 г
Софарма Поланд ООД - в ликвидация	Дъщерно дружество	2012 г и 2013 г
Ростболканфарм АД	Дъщерно дружество	до 10.04.2012 г.
Софарма САЩ	Дъщерно дружество	2012 г и 2013 г
Електронкомерс ЕООД	Дъщерно дружество	2012 г и 2013 г
Биофарм инженеринг АД	Дъщерно дружество	2012 г и 2013 г
Витамина АД	Дъщерно дружество	2012 г и 2013 г
Иванчич и синове ООД	Дъщерно дружество	2012 г и 2013 г
Софарма Билдингс АДСИЦ	Дъщерно дружество	2012 г и 2013 г
Момина крепост АД	Дъщерно дружество	2012 г и 2013 г
Екстаб Корпорейшън	Дъщерно дружество	2012 г и 2013 г
Екстаб фарма лимитид	Дъщерно дружество чрез Екстаб Корпорейшън	2012 г и 2013 г
Бриз ООД	Дъщерно дружество	2012 г и 2013 г
Унифарм АД	Дъщерно дружество	2012 г и 2013 г
Софарма Варшава	Дъщерно дружество	2012 г и 2013 г
Софарма Украйна ЕООД	Дъщерно дружество	от 07.08.2012 г и 2013 г
Софарма Здравит АД - в ликвидация	Дъщерно дружество	2012 г и до 22.03.2013 г
Фито Палаузово АД	Дъщерно дружество чрез Българска роза Севтополис АД	от 21.09.2012 г и 2013 г
Брититрейд СООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2012 г и 2013 г
Табина ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2012 г и 2013 г
Суперлатс ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	до 15.02.2012г.
ЗАО Интерфарм	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2012 г и 2013 г

СОФАРМА АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г**

Бризфарм СООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 20.12.2012 г и 2013 г
Бризфарм СООО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	от 01.06. до 19.12.2012 г.
Виватон плюс ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 29.12.2012 г и 2013 г
Виватон плюс ООО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	от 01.06. до 28.12.2012 г.
Фармацевт плюс ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 01.06.2013 г
Фармацевт плюс ООО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	от 29.04. до 31.05.2013 г.
UAB UBSPharma	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 01.03.2013 г
Вестфарм ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 04.07.2013 г
Вестфарм ОДО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	от 01.11.2012 г. до 03.07. 2013 г
Алеан ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 07.02.2013 г
Алеан ОДО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	от 01.10.2012 г до 06.02. 2013 г
НПК Биотест ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 02.09.2013 г
НПК Биотест ООО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	от 18.01. до 01.09.2013 г
БелАгроМед	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 30.07.2013 г
БелАгроМед	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	от 18.01. до 29.07.2013 г
СпецАфармация БООО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	от 03.09.2013 г
Мед-дент ООО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	от 03.09.2013 г
Фармахим Холдинг ЕАД	Дружество под общ индиректен контрол	2012 г и 2013 г
Калиман РТ АД	Дружество под общ индиректен контрол	2012 г и 2013 г
Сейба Аптеки и дрогерии АД	Дружество под общ индиректен контрол	2012 г и 2013 г
Ес Си Ес Франчайз АД	Дружество под общ индиректен контрол	2012 г и 2013 г
Минералкомерс АД	Дружество под общ индиректен контрол	2012 г и 2013 г
Софарма Имоти АДСИЦ	Дружество под общ индиректен контрол	2012 г и 2013 г
София Информ АД	Дружество под общ индиректен контрол	2012 г и 2013 г
Софпринт груп АД	Дружество под общ индиректен контрол	2012 г и 2013 г
Софконсулт груп АД	Дружество под общ индиректен контрол	2012 г и 2013 г
Елфарма АД	Дружество под общ индиректен контрол	2012 г и 2013 г
Ритон П	Дружество под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал	2012 г и 2013 г
Телсо АД	Дружество под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал	2012 г и 2013 г
Телекомплект АД	Дружество под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал	2012 г и 2013 г
Медийна група България Холдинг	Дружество под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал	2012 г и до 25.04.2013 г
ДОХ група	Дружество под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал	2012 г и 2013 г

СОФАРМА АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 1 януари – 30 септември 2013 г

<i>Доставки от свързани лица:</i>	<i>30.09.2013</i>	<i>30.09.2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>Доставки на материални запаси от:</i>		
Дружества под общ индиректен контрол	5 612	7 301
Дъщерни дружества	3 291	3 173
Дружества под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал	307	61
Дружества основни акционери	-	-
	9 210	10 535
<i>Доставки на услуги от:</i>		
Дъщерни дружества	24 341	24 722
Дружества под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал	1 863	2 273
Дружества под общ индиректен контрол	1 592	1 102
Дружества основни акционери	226	389
	28 022	28 486
<i>Доставка на дълготрайни материални активи от:</i>		
Дружества под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал	552	88
	552	88
<i>Доставки за придобиване на дълготрайни активи:</i>		
Дружества под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал	10 189	21 298
	10 189	21 298
Общо	47 973	60 407
<i>Продажби на свързани лица</i>	<i>30.09.2013</i>	<i>30.09.2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>Продажби на готова продукция за:</i>		
Дъщерни дружества	81 476	75 053
Дружества под общ индиректен контрол	148	130
	81 624	75 183
<i>Продажби на стоки и материали за:</i>		
Дъщерни дружества	12 227	12 472
Дружества под общ индиректен контрол	626	858
Дружества под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал	2	49
	12 855	13 379

Продажби на услуги за:

Дъщерни дружества	1 248	1 237
Дружества под общ индиректен контрол	74	49
Дружества под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал	64	39
	1 386	1 325

Продажби на дълготрайни материални активи за:

Дъщерни дружества	19	0
Дружества основни акционери	-	58
Дружества под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал		5
	19	63

Лихви по предоставени заеми

Дружества под общ индиректен контрол чрез ключов управленски персонал	2 194	2 210
Дружества под общ индиректен контрол	357	481
Дъщерни дружества	267	657
Дружества основни акционери	157	284
	2 975	3 632

Общо

	98 859	93 582
--	---------------	---------------

Условията, при които са извършвани сделките не се отклоняват от пазарните за подобен вид сделки.

Разчетите със свързани предприятия са оповестени в Приложения № 18, № 21, № 31. Съставът на ключовия персонал е оповестен в Приложение № 1.

Възнагражденията и другите краткосрочни доходи на ключовия управленски персонал са в размер на 931 х.лв. (30.09.2012 г.: 858 х.лв), в т.ч.:

- текущи възнаграждения – 519 х.лв. (30.09.2012 г.: 450 х.лв.);
- тантиеми – 412 х.лв. (30.09.2012 г.: 408 х.лв).

38. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Няма настъпили събития след края на отчетния период.